

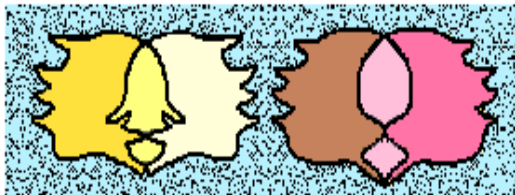
trimestriel
1er trimestre
2013

LA INFORMILO

N° 161
31 mars
2013

l'esperanto
la langue de l'amitié
sans frontières

esperanto
France-Est

esperanto
la lingvo de l'amikeco
sen landlimoj

ESPERANTO FRANCE-EST

association culturelle
pour la promotion
de la langue
internationale

ESPERANTO

regroupant
les départements

Bas-Rhin (67)

Haut-Rhin (68)

Meurthe-et-Moselle (54)

Meuse (55)

Moselle (57)

Vosges (88)

Maison des Jeunes
et de la Culture

"Philippe Desforges"

27, rue de la République

FR - 54000 NANCY

ABONNEMENT / ABONO

annuel / jara

15 €

eksterlando

18 €

... sur les pas de Ligier Richier ...

Ayant conservé au cours des siècles ses anciennes caractéristiques, l'abbaye de Benoîte-Vaux (55), reconvertie en centre d'accueil culturel et touristique, avait invité les participants du 73ème stage-rencontre international de l'association *Esperanto France-Est* et de son homologue, la *Baden-Virtembergga Esperanto Ligo* **.

Programme véritablement éclectique pour animer une fin de semaine dédiée à la pratique multifacette de l'esperanto... Cours multi-niveaux, conférence-débat sur le thème de la littérature originale et de ses auteurs, visite-découverte de la ville de St-Mihiel, un des berceaux des œuvres magistrales de Ligier Richier, le grand sculpteur de la Renaissance, sans omettre la soirée-détente au cours de laquelle la jeune chanteuse esperantophone Marie Lieby fit montre de son talent vocal... et « instrumental » !

Il convient de souligner la présence impressionnante du service de librairie de l'association, offrant aux stagiaires près de six-cent ouvrages !

Le service hôtellerie n'a pu que rallier tous les suffrages de satisfaction, non seulement des alsaciens et des lorrains, mais aussi des « voisins » d'Allemagne, de Belgique, du Luxembourg, des Pays-Bas... et même d'Angola !

C'est la ville de Speyer qui accueillera, du 18 au 20 octobre prochain, la rencontre automnale couplée du 35ème séminaire de la « BAVELO »** et du 74ème stage-rencontre d'*Esperanto France-Est*.

Espéranto France-Est		Orient-Franca Esperanto-Asocio.
La Informilo	Bulletin bilingue d'information sur la langue internationale ESPERANTO	Dulingva inform-bulteno pri la internacia lingvo ESPERANTO
Rédaction: Redaktoro:	PoI DENIS, 5, Chemin de Blamecourt, 55000 BAR LE DUC	
	poŝ-tel. 06 98 09 62 81	pol.denis@orange.fr
Les articles à insérer doivent parvenir impérativement à la rédaction dans les délais suivants:	Article manuscrit Texte envoyé par courriel Document avec mise en page	un mois 3 semaines 2 semaines avant la fin de chaque trimestre
Les articles signés nommément par leurs auteurs expriment la seule opinion de ces derniers.		

Komitato de la Asocio		Comité de l'Association	
Funkcio	Adreso	telefono	Ret-adresoj
Prezidanto + PKK <i>Président + Cours par correspondance</i>	S-ro Edmond LUDWIG 26, route de la Schlucht 68140 STOSSWIHR	03.89.77.52.56	esperanto.eludwig@orange.fr
Sekretario <i>Secrétaire</i>	S-ro Robert KUENY 30, rue des Champs 68690 GEISHOUSE	03.89.82.37.62	kueny.robert@neuf.fr
Vic-sekretario <i>Vic-secrétaire</i>	S-ro Jacques HERLÉ 1, chemin du Berger 57380 MAINVILLERS	03.87.01.00.39	jacques.herle@laposte.net
Kasisto <i>Trésorier</i>	S-ro André GROSSMANN 5, rue des Pyrénées 68390 BALDERSHEIM	03.89.45.62.89	andreo.ag08@free.fr
Libroservo <i>Service Librairie</i>	S-ro Jean-Luc THIBIAS 37, rue Pierre et Marie Curie 54500 VANDOEUVRE	03.83.53.57.54	thibias.jean-luc@wanadoo.fr libroservo.efe@wanadoo.fr
Redaktoro <i>Rédacteur</i>	S-ro PoI DENIS 5, Chemin de Blamecourt 55000 BAR LE DUC	06.98.09.62.81	pol.denis@orange.fr
Aliaj komitatanoj	S-ino Liliane BERSWEILER	03.83.47.41.36	liliber54@yahoo.fr
Asesseeurs	S-ro Frédéric PORRETTI	03.69.77.07.24 06.15.70.15.73	popo68@evhr.net
	S-ro Roger DEGRELLE	03.82.21.92.40	roger.degrelle@wanadoo.fr
	S-ino Simone KIRY	03.89.57.68.10	jeanmarie.kiry@sfr.fr
	S-ro Cyrille HURSTEL	08.70.57.68.00	cyrille.hurstel@free.fr
	S-ino Ginette MARTIN	03.29.24.68.46	gimavo@wanadoo.fr
	S-ino Mireille ANTONI-TURCK	06.34.33.68.93	mirantur2@yahoo.fr
	S-ro Bertrand WICK	03.89.69.16.63	bertrand.wick@wanadoo.fr
	S-ro Alian Collignon	03.83.40.35.60	colli.alano54@orange.fr
Abono al La Informilo →	Francio: 15 eŭroj Eksterlando: 18 eŭroj	← Abonnement à La Informilo	
Pagoj per ĉeko je la nomo de →	Esperanto France-Est	← Paiement par chèque au nom de	
Pagoj per ĝiro al jena konto →	CCP 1997 72 W NANCY	← Paiement par virement au compte	
Bank- aŭ poŝt-ĉekoj sendataj al la Kasisto Adres-ŝanĝo: Informu al →	S-ro André GROSSMANN 5, rue des Pyrénées 68390 BALDERSHEIM	Chèque bancaire ou postal ou changement ← d'adresse à envoyer au trésorier	

BULTEN-ENHAVO

1 Front-paĝo	15 Esperanto/radio
2 Komitato/Artikol-listo	16 Viena muzeo/Scienco
3 Prezidant-angulo	17 Pri impresionismo
4/5 Staĝ-raporto	18 Nefermita letero
6 Konstanz/Lille 2015	19 Pri <i>Linguaforce</i>
7 Agad-raporto	20 Esperanto ĉe <i>Triballat</i>
8 Festo de la lingvoj/ Lloret	21 Neuchâtel/komputik-vortaro
9 Pied-itinero en Vogezoj	22/23 Anglalingva reklamo
10 Malkovro de Rumanio (2)	24 Libroservo
11 Esperanto-kalendaro	25 Abonoj k Kotizoj
12 <i>Selten</i> /Veteranoj	26 Anekdotoj
13 Justa komunikado	27 Distra angulo
14 <i>Bruno</i> en Ĉinio	28 Fototeko

ISSN 0291 6037 trimestriel

N° CPPAP : 0409 G 83517

bulletin d'information bilingue sur l'espéranto
édité par l'association culturelle**Espéranto France-Est**

MJC PhiJippe Desforges – 27 rue de la République

54000 NANCY Directeur de la publication : **Edmond LUDWIG**Rédacteur : **PoI DENIS**Dépôt légal : **31 mars 2013***Imprimé par l'imprimerie de l'encre***55000 Hargeville-sur-Chée**

Estimataj gesamideanoj !

Ĉar la elekto de la dato de la ĉiujara *Ĝenerala Membrokunveno* dependas de multaj faktoroj, mi sekve ne scias, ĉu vi legos tiujn liniojn antaŭ aŭ post tiu rendevuo, sed mi ja konscias, ke la problemo, kiun mi intencas priparoli, tutmaniere ne trovos solvon tujan.

Jesja ! Rimarkeblas -ne nur en la Esperanto-asocioj- ke la nombro de la membroj, kiuj interesiĝas pri la mastrumado de asocio, nekredeble malgrandiĝas. Kutime la postulo de demokratio, de travideblo, de partopreno en la decidoj grandas, sed malgraŭe eblas konstati, ke la faktoj pruvas la malon.

Mi do tutmaniere lanĉas alvokon al partopreno en *Ĝeneralaj Membrokunvenoj*, kaj al kandidatiĝoj por la komitataneco. La estraranoj ja bezonas konsilojn kaj novajn ideojn ! Helpu, mi

petas !

Tiuj konstatoj de kelka tempo ankaŭ cerbumigas la respondeculojn de UEA. Mi memoras prelegon de Humphrey TONKIN, la longjara prezidanto de UEA, en kiu li klarigis, ke nun eble pasis la tempo de la asocioj, ke la homoj ne plu emas al aniĝo pagante al asocio, sed pretus pagi por fondusoj, kiuj laboras por pli tujaj projektoj. Eĉ en Esperantujo jam ekzistas tuta listo, kiun vi trovos en la reto. Mi citu kiel ekzemplojn *Esperantic Studies Foundation (ESF)* aŭ *E@I*.

Eble ni nun troviĝas je vojkruciĝo al novaj agadmanieroj. Ĉu ni jam maturas je tio ? Ĉu aperos inter ni novaj talentoj ? Mi mem ĝojus, se ideoj por projektoj tiaspecaj « ŝprucus » inter ni, eĉ se mi ne scias, ĉu jenas la solvo en regiona asocio. Mi ja estas kutimulo je asocioj !

Pour vous initier à la seule
vraie langue internationale...

Pour vous perfectionner
ou éprouver le plaisir rare de converser
en espéranto !...

Pour profiter
de nos stages, de nos rencontres,
de nos congrès, de nos voyages ...

la solution:
un cours personnalisé
chez soi !

« SalutonKarin'
- Saluton Petro !
jen surprizo !... »

espéranto
France-Est

rapidité ...
efficacité ...
deux maître-mots
de notre cours
par correspondance !

*** un matériel adapté
*** une technique éprouvée
*** un réseau d'animateurs performants
*** un savoir immédiatement opérationnel

Edmond LUDWIG
26, route de la Schlucht
68140 STOSSWHIR
Tél: 03 89 77 52 56

Une diffusion
sur toute la région
et au-delà !

Nous mettons à votre disposition le site internet de notre association **Espéranto France-Est**

<http://esperanto.alsacelorraine.perso.neuf.fr>

également accessible par

<http://esperanto.france.est.free.fr>

Plusieurs liens vous permettront de découvrir d'autres sites originaux en France et dans le monde. Notre rubrique "albums photos", complétée en permanence, vous offrira un panorama exhaustif original des événements régionaux et ... extérieurs !

Sukcesis ja la 73a Regiona Staĝo de Esperanto France-Est en amikaj rilatoj kun BAVELO

Ĉiuj staĝoj organizitaj de *Espéranto France-Est* estas ĝenerale sukcesaj, kaj estas banale rediri tion. Tiu-ĉi staĝo (BENOÎTE-VAUX, 15 / 17ajn de marto 2013) estis prizorgata de la *Grupo Esperanto-Meuse*, kiu malofte organizas, do tiu grupo preparis ĝin kun freŝaj fortoj, entuziasmo kaj granda sindonemo .

La nombro de partoprenantoj estis 43, inter kiuj ok germanoj, unu nederlandano, unu sviso, unu belgo, unu luksemburgano kaj unu angolano, kiu vivas en Colmar. Malfacilis krokodili !

La programoj estis tre interesaj. Vendrede vespere, post nia instalaĵo kaj bona vesper-manĝo, *Lydia Bloch* kaj *Catherine Kremer* rakontis pri Rumanio, kaj varbis por futura vojaĝo en aŭgusto. La promesita projekciilo mankis, sed la du prelegantinoj sukcesis kapti nian atenton per sia konvinka parolado. La projekciilo venos la morgaŭan tagon, kaj ni finfine povis spekti filmetojn pri Rumanio.

Sabate matene okazis turisma aranĝo en *Saint-Mihiel*. En siberia temperaturo, ni trairis la stratojn de la urbo, ankaŭ

vizitis du belajn preĝejojn, *Saint-Etienne* kaj *Saint-Michel*. Vere frostis. Varmigi la manojn apud la brulantaj kandeloj en preĝejo donis nur mi-

nutan plezuron ...

Sed tiuj preĝejoj entenas trezorojn, inkluzive la « entombigon de Jesuo » de *Ligier Richier*, sed ne nur. Tiujn trezorajn artaĵojn Catherine plivalorigis per siaj bonvenaj kaj interesaj komentoj. Ni iom forgesis la malvarmon ...

Revenante ĉe la kvieta gastejo , ni ĝuis denove bonan manĝon, kiu redonis fortojn.

Posttagmeze okazis la prelego de *Anne Jausions* pri esperanta originala literaturo. Mi devas komplimentis ŝin, ke ŝi alportis multe da libroj kaj fotokopioj por fari la prelegon tre kompleta. Ni devis unue skribi la liston de niaj plej ŝatataj aŭtoroj. Poste ŝi rakontis pri la tre ŝatataj de ŝi. Ĉiu el ni alternis por legi pecojn, ĝenerale vivajn, amuzajn aŭ emociigajn. Pro la entuziasmo

de Anne, mi notis multe sur mian kajereton, kaj metis asteriskojn sur la librojn, kiujn mi intencas iam (?) legi. Ve, mi devas pasigi tutan vivon, la originala, esperanta literaturo estas ege abunda !

Vespere ni ĝuis elstaran spektaklon. *Marie Lieby* ludas plurajn instrumentojn, kiujn oni malofte vidas en koncertoj, ekzemple diversajn sakŝalmojn kaj flutojn, kaj ŝi ege bele kantas kanzonojn tradukitajn en esperanto, jam konatajn, sed kiujn ni malkovras kun granda emocio. Tre talenta, jam vera

profesiulo ŝi estas malgraŭ ŝia juna aĝo. Certe futura stelulino !

Sekvis la knajpo por kiu volis kafumi aŭ bierumi.

Dimanĉe matene, Anne Jausions parolis al ni pri la hispana skolo de esperantaj aŭtoroj, kaj ni daŭre ĝuis la prelegon. Edmond Ludwig zorgis pri komencintoj. Laŭdire, li faris tre pedagogian kurson kaj paroligis ĉiujn lernantojn.

La libro-servo estis escepte riĉa kaj bone zorgata de *Jean-Luc* kaj *Micheline*. Ni ricevis abundan, tre belan dokumentaron pri Ligier Richier kaj la departemento Mozo.

Post la dimanĉa tagmanĝo, venis la momento de dankoj al responsuloj, kaj la kunvenoj de komitatoj ... kaj la disiĝo !

Se vi rigardas la fotojn de André Grossmann ĉe la adreso <http://esperanto.alsacelorraine.perso.neuf.fr>, kaj poste serĉas la rubrikon « *nos albums photos* » kaj « *Benoîte-Vaux* », vi vidos nur ridantetajn vizaĝojn...

Vere, tiu staĝo estis tre agrabla !

Ginette MARTIN

marĝe de nia staĝo

Francgermana amikeco jam antaŭ la Traktato de Elzeo (1963)

Kortuŝiga estis la letero de nia germana samideanino *Irmgard BENGSCHE*, el Konstanz, kiu memorigis pri la komencaj rilatoj postmilitaj inter niaj germanaj kaj francaj najbaraj asocioj, ekigitaj de Sinjoroj *Michael SCHMIDT* kaj *Jean-Paul COLNOT*. La letero kaj la fotoj estis transdonitaj al Sinjorino COLNOT, kiu daŭre agadas por Esperanto.

Niaj legantoj, kiuj regas la germanan lingvon, malkovros kun plezuro historion kun fotoj de la translimaj kontaktoj inter EFE (*Fédération Culturelle de l'Est pour l'Espéranto*) kaj la grupo de Konstanz, en libro mendbla en ekstermovadaj librovendejoj :

Die Plansprachen Volapük und Esperanto - Geschichte und lokale Ereignisse (Hans-Dieter Kuhn)

grava komunikado

La nordfranca urbo Lillo (Lille) gastigos la 100-an Universalan Kongreson de Esperanto en 2015. La Estraro de UEA decidis pri la loko de la jubilea UK en la lasta tago de sia kunveno, kiu okazis de la 22-a ĝis la 24-a de marto en Roterdamo. Inviton pri la okazigo de la 100-a UK en Lillo faris *Unuiĝo Franca por Esperanto, UFE*.

Lillo estas la ĉefurbo de la regiono, en kiu situas ankaŭ *Bulonjo-ĉe-Mar*. La urbo de la unua UK tamen ne havas la necesajn kondiĉojn por konsiderinde pli granda kaj ankaŭ laŭ sia programo alispeca evento ol tiu en 1905, dum la kongresejo *Lille Grand Palais* en la regiona ĉefurbo fariĝis populara ejo de plej diversaj grandaj kongresoj, foiroj kaj aliaj eventoj. Tamen, dum la 100-a UK okazos tuttaga ekskurso al la proksima *Bulonjo-ĉe-Mar*.

Universala Kongreso de Esperanto estas unu el la plej longedaŭraj kongresaj tradicioj en la mondo. Kvankam tiu tradicio komenciĝis en 1905 kaj do estos jam 110-jara en 2015, la jubilea UK en Lillo portos la numeron 100, ĉar dum la Unua kaj Dua Mondmilitoj UK ne povis okazi. La 100-an datrevenon de la unua UK oni festis per la 90-a UK en la litova ĉefurbo Vilno en 2005.

laŭ www.facebook.com/Universala.Esperanto.Asocio

agadraporto 2012

Bone funkcianta asocio ankaŭ ŝuldas la bonan funkciadon al la rutina laboro de siaj agantaj membroj. Rutinas do la afiŝado de la eventoj kaj diversaj informoj sur nia retpaĝaro

<http://esperanto.alsacelorraine.perso.neuf.fr>

fare de nia kasisto André GROSSMANN, rutinas la funkciado de nia libroservo fare de Jean-Luc THIBIAS, rutinas la produktado de nia bulteno « LA INFORMILO » fare de ties ĉefredaktoro (kiu jam produktis 160 numerojn ...) Helpas lin André GROSSMANN, Jean-Luc THIBIAS kaj Edmond LUDWIG. « LA INFORMILO », eĉ parte aperas kolore , kaj eldoniĝas je 250 ĝis 300 ekzempleroj (la lasta numero eĉ tute kolore).

La estraro ankaŭ kunlaboris kun la organizinto de la sukcesega printempa staĝo en *La Petite Pierre*, Berrand WICK. Elstare li sukcesis involvi neesperantistan asocion de lokaj poetoj, kiuj ĉeestis la distran vesperon kun la itala kantisto MANUEL, kaj prezentis siajn verkojn.

Esceptaj agaderoj ne multis ĉi-jare. Nia komitatano Alain COLLIGNON proponis eldonadon fare de la poŝto de poŝtmarko honore al la « 125-jariĝo de Esperanto ». Post komuna propono, elekto de taŭga bildo, estas finfine André GROSSMANN, kiu prizorgis la mendojn ... kiuj ne sukcesis pro rifuzo de la poŝtaj servoj eldoni poŝtmarkojn kun nefranca teksto (internacia lingvo), pro la leĝo TOUBON. Elturniĝis André GROSSMANN, kiu produktis etiketojn samaspektajn, kiujn li sendis al la petintoj kaj kiujn eblas ĝlui sur kovertojn.

Fervore reprovigis la dekanon de la « Fakultato pri Beletro, Lingvoj kaj Sociaj Sciencoj » de Mulhouse, Yann Kerdilles, funkciigi kurson en la Universitato de Alta Elzaso. Li organizis kunvenon sufiĉe bone vizititan, en kiu ĉeestis kaj estraranoj, komitatanoj kaj membroj de EFE kaj Cyrille Hurstel, kiu tie prelegis. Sed la minimuma nombro de 12 gestudentoj ne estis atingita.

Roberto KUENY enketis por trovi staĝejon por la printempa staĝo 2013 (kiun li pretintus organizi en Elzaso).

Ne eblis trovi staĝejon proksiman al lia loĝloko. Li do rezignis, sed sin pretigis transpreni la taskon François-Xavier Gilbert, en BENOÎTE-VAUX (55). Pri serĉado de la intervenantoj zorgis Edmond Ludwig. La aliĝilon redaktis kaj enretigis André GROSSMANN.

Nia dissendolisto ĉe Yahoo havas 77 membrojn. Ĉi-sube, statistikoj pri la interŝanĝitaj mesaĝoj

Alzaco-Loreno@yahooGROUPES.fr

Edmond LUDWIG
Prezidanto

Historique des messages												
	Janvier	Février	Mars	Avril	Mai	Juin	Juillet	Août	Septembre	Octobre	Novembre	Décembre
2013	5											
2012	10	10	6	5	15	11	7	15	15	15	14	11
2011	8	6	20	14	15	12	8	3	20	11	6	13
2010	22	14	13	11	10	8	4	3	6	8	5	5
2009	5	12	17	12	7	23	9	7	10	14	14	9
2008	9	12	3	10	10	7	7	7	8	14	8	7
2007	7	3	19	2	19	10	8	9	12	4	23	5
2006	9	11	32	18	6	9	8	20	16	7	4	4
2005	3	3	9	10	11	18	24	13	16	12	9	12
2004	2	1	14	16	48	40	4	5	9	10	10	6
2003		8	8	6		5	9		2	7	5	4

festo de la lingvoj

Marie LIEBY, kiu kutimas agrabligi muzike la poeziajn vesperojn de la beletra fakultato de Mulhouse, kantis plurajn kantojn en ESPERANTO dum la *FESTO DE LA LINGVOJ* en la universitato de Mulhouse, la 9-an de Marto 2013. Grandega sukceso ! Interalie pro la kanzono de Jacques BREL : *Ne forlasu min !*

Ankaŭ deĵoris ĉe budo *Mulhouse-Esperanto*, kaj tute apude, *Sinjorino Sûzel PAILHES*, aŭtorino de libro pri la Katedralo de Strasburgo, inter aliaj lingvoj en Esperanto.

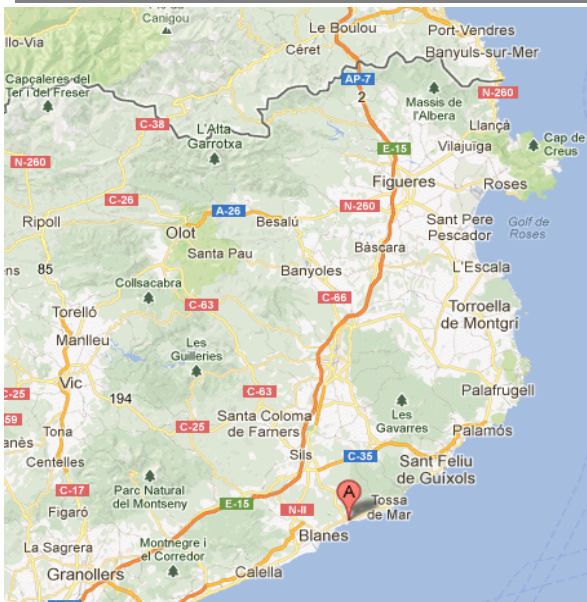
E. Ludwig

NB - el la redaktejo : la aludita libro « *Petites histoires de la cathédrale de Strasbourg* », fakte originala ilustrita albumo (kulpas pri la ilustraĵoj *Giefem*), estas eldonita laŭ tri versioj, ĉiu trilingva : franca, germana, angla / franca, nederlanda, japana / hispana, rusa... kaj esperanto !

Indas mencii, ke tradukis en la internacian lingvon nia senlaca agemulo André Grossmann, kaj japanlingven lia edzino Masako !

En la paĝo « *el nia fototeko* » Sûzel PAILHES.

21-a INTERNACIA ESPERANTO-SEMAJNO DE LA KULTURO KAJ TURISMO EN LLORET DE MAR Hispanio

Tiu internacia semajno de Kulturo kaj Turismo estas jam tradicia ferio-semajno, kiu okazas en komenco de oktobro en Katalunio. Ĝin kutime partoprenas 120 ĝis 150 personoj. Malgraŭ ke tiam jam estas aŭtuno, tie eblas ankoraŭ ĝui la someron, la strandon, la maron kaj Esperanto-etoson.

En 2013 ĝis okazos en Lloret de Mar, norde de Barcelono de la 5-a ĝis la 12-a de oktobro 2013. La tuta restado okazos en en 3-stela Hotelo: GRAN HOTEL DON JUAN, str. Riera, 77 Lloret de Mar (Girona) Hispanio Aliĝ-kotizo 20 € ĝis 31.07.2011

**poste 30 €
Kompleta pensio en la hotelo:
38 € en dulita ĉambro po persono kaj tago, 48 € en unulita ĉambro.**

Informoj kaj aliĝiloj ĉe:
<http://personales.ya.com/semajno>
Koresponda adreso:
Luis Serrano Pérez. Apartado 423. ES-08200 SABADELL Hispanio
Tel. (34) 93 727 50 21.
Retadreso: **luis_serrano@mixmail.com**

planita migrado
1a / 5a de julio

Jen ricevita invito :

« Mi nomiĝas Olivier BUISSON kaj estas profesie accompagnateur en moyenne montagne (mezmontara gvidisto) kaj nun proponas migradojn en montaro por esperantistoj [... / ...].

La publiko celata por la supra migrado estas larĝa, tiom sporte kiom lingve.

- Sporte, oni normale estu kapabla iri distancon de 18 km-ojn kun altodiferenco de 800 metroj, sed la fina programo estos adaptita al la publiko kaj vetero.

- Lingve, ĉiuj, kiuj havas sufiĉan komprenon de esperanto estas bonvenaj.

Mi instruas nian lingvon per rekta metodo al progresantoj en la loka klubo, kaj scias ke tuta semajno « en esperanto » plej bone efikas por progresi.

Atentu pri la maksimuma nombro da partoprenantoj : 12 ... pro sekurecaj, leĝaj, kaj bonetosaj kialoj .

- Loĝado en la rifugejo « Sotr  » <http://www.refugedusotre.com> - 5 a  6-litaj ĉambroj, duŝejo kaj necesejo.

- Rendevuejo : montpasejo «La Schlucht ».

(NB el la redaktorejo : *la migrado la longe de la « Sentier des Roches , la plej alpeca pado de Vogezoj, certigas neforgeseblajn sencaĵojn!*)

- Ĉiujn pluajn necesaĵn informojn (prezoj, aliĝilo) oni ricevos per la ligilo

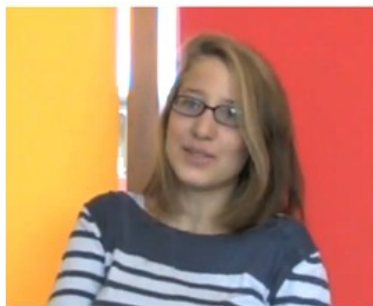
<http://orapado.wifeo.com/migrado-en-vogezoi.php>

Rekta kontakto anka  eblas : obuisson@live.fr

=====

Nepre a skultinda intervjuo **-en esperanto !** - de juna, plurlingva studentino germana fare de *Cyrille HURSTEL* (kun paralela franclingva traduko).

<http://blog-bilinguisme.fr/temoignage-enfant-trilingue>

Le tour du monde des bilingues fait escale aujourd'hui en Allemagne avec l'interview d'Iris qui est trilingue, avec l'allemand et l'espagnol, mais vous constaterez que ce n'est pas forcément le cas de ces deux langues qu'elle utilise aujourd'hui pour ses études ou pour ses relations sociales.

Vous allez également découvrir l'audace de son père quand il a fallu réagir vis- -vis de son niveau d'anglais.

10a / 20a de aùgusto 2013

(vidu « La Informilo »-n 160 **)

2a informo

10/08 - alveno en **SIBIU** (ĉirkaù 17h) ... laù elektita de propra voĝagrimedo - *buse, aùte, flugile ...*

- Transporto al **Richis (h)** – « gastig-vilaĝo », elirpunkto de ĉiuj programitaj ekskursoj

- Interkona vespero

11/08 - malkovro de la vilaĝo kaj de la ĉirkaùajo

Loko-historio - « *akvo-servo ĉe la fontano* »... (efika trinkaĵo !) - vesperdebato *sin nutri sane* (Lydia)

12/08 - vizito de la mezepoka urbo **MEDIA (h)** - (turism-oficejo + enurba *ezoterika* itinero gvidata de Catherine) - sendo de plurlingva, internacia mesaĝo !

13/8 - restado en la montaro (tranoktado en rifuĝejo - sportemuloj povos grimpi pli alten)

14/8 - reveno al Richis(h)

15/8 - « ripoz-tago » kun promenado ĝis **BIERTAN** (5km)

16/8 - vizito de la urbo **SIGHIS(h)OARA** (turism-oficejo + specifa vizito de la malnova preĝejo kun Catherine)

17/8 - **MOS(h)NA**, apuda vilaĝo, kun malkovro de fromaĝejo

18/8 - **SIBIU**, urbo kiu meritas 2 tagojn da malkovro (ebleco tranokti plue antaù reveno al RICHIS (h))

lom pli pri la restado

- Loĝejo ĉe la gastig-familioj aù en pensiono
- Komuna kuirado kaj manĝo dank' al la produktoj de la gastigantoj
- Malkovro de la lokaj bestoj kaj plantoj
- Riĉaj vesper-aranĝoj (kantoj, muzikaĵoj, ktp ...)

GRAVE : limigita nombro de partoprenantoj ... **15** homoj

Tarifo : de **310 €** ĝis **410 €** laù la elektita tranoktado

Antaùpago : **50 €**

Ĉeko je la nomo *Association Gradinitza Esperanto Turismo*

** franclingva programo kaj eventualaj pluaj informoj (maniero pagi por alilandanoj) ĉe Lydia :

Lydia BLOCH 11, rue des Ducs, **FR 55000 BAR-le-DUC** - tel. **03 29 77 19 42** - lydiabloch@wanadoo.fr

---

Rumanio – Aliĝilo

Nomo kaj antaùnomo :

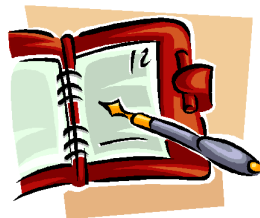
Adreso (kun lando) :

Ret-adreso :

Tel. :

Dato :

Subskribo :

15 - 19. aprilo

Lingvokursoj sur unua- kaj duagrada niveloj - en *Kvinpetalo*, Bouresse, Francio. Inf. *Kvinpetalo*, Esperanto-Centro, 4 rue de Bureau, FR-86410 Bouresse, Francio. Tel.: +33(0)549034314, rete. informoj@kvinpetalo.org

20 - 27. aprilo

3-a PRINTEMPAS - en Greziljono, Baugé, Francio. Intensaj kursoj en 3 niveloj kaj internaciaj KER-ekzamenoj B1, B2, C1. Inf.: *Esperanto-kastelo Greziljono*, Château de Grésillon, FR-49150 Saint Martin d'Arce, Francio. Rete: kaste-lo@gresillon.org

22 - 26. aprilo

Staĝo pri tradukado kaj preparado al atesto pri supera lernado kun *Brian Moon* - en *Kvinpetalo*, Francio. Inf. *Kvinpetalo*, Esperanto-Centro, 4 rue de Bureau, FR-86410 Bouresse, Francio. Tel.: +33(0)549034314, rete. informoj@kvinpetalo.org

27. aprilo - 1. majo

3-a PRINTEMPAS bis - en Greziljono, Baugé, Francio. Seminario pri interkultura komunikado kun Radojica Petrović el Serbio. Inf.: *Esperanto-kastelo Greziljono*, Château de Grésillon, FR-49150 Saint Martin d'Arce, Francio. Rete: kaste-lo@gresillon.org

29. aprilo - 3. majo

Malkovro de la regiono Puatuo kun *Catherine Kremer* kaj *Brian Moon* - en la Kulturcentro *Kvinpetalo*, Bouresse, Francio. Inf. *Kvinpetalo*, Esperanto-Centro, 4 rue de Bureau, FR-86410 Bouresse, Francio. Tel.: +33(0)549034314, rete. informoj@kvinpetalo.org

4 - 11. majo

FRINGOJ por infanoj - en Greziljono, Francio. Ferio-semajno por infanoj 8-17 jaraj, akompanataj de siaj instruistoj aŭ gepatroj. Inf.: *Esperanto-KulturDomo*, Château de Grésillon, FR-49150 Saint Martin d'Arce, Francio. Telefono-respondilo : +33-2.41.89.10.34, Rete: kastelo@gresillon.org

4 - 11. majo

65-a Kongreso de IFEF kaj de UFE en *Artigues* apud Bordeaux, Francio. Temo: Rolo de la fervojoj en disvolviĝo de la moderna mondo. Inf.: AFCE, 9 rue de Château-Landon, Fr-75475 Paris (10), Francio. Rete: jeanripoche@wanadoo.fr

8 - 11. majo

Kongreso de Esperanto-France kaj de Internacia Fervojista Esperanto-Federacio (IFEF) - en *Artigues*, apud Borozo, Francio

9 - 12. majo

67-a Kultura Semajnfino de *Sarlanda Esperanto-Ligo* kaj *VerdeVivi* - en *Homburgo/Saar*, Germanio. Seminarioj pri *Andreo Cseh* kaj *Vikipedio*. Prelegos *Ed Borsboom* kaj d-ino *Ursula Niesert*. Okazos i.a. ekskursoj al BMI kaj *SaarVital* en la bela urbo *Blieskastel*, libroservo, diservo, filmvespero kaj internacia vespero. Inf.: *Sarlanda Esperanto-Ligo* r.a., Alter Hangarten 2, DE-66440 Blieskastel, Germanio. Rete: sel@esperanto-reto.eu

11. majo

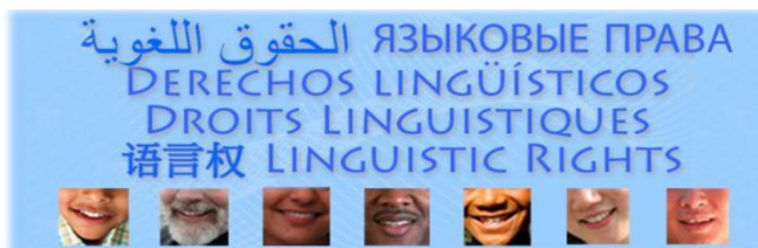
BAVELO-Migrado - en *Achern*, Germanio. Tuttaga migrado en la bela naturo de la Nigra Arbaro, ĉi-jare laŭ geologia roko-vojo. Inf.: *Baden-Virtemberga Esperanto-Ligo (BAVELO)*, rete: migrado2013@esperanto-bw.de

17 - 20. majo

90-a Germana Esperanto-Kongreso - en *Nürnberg*, Germanio. Kongreso de GEA kaj festo okaze de la 125-a jubileo de la *Nuernberga Esperanto-grupo*. Inf.: *Esperanto-Nürnberg* (*Sabine Hauge*), Moritzbergstr. 37, DE-90482 Nürnberg, Germanio, esperantonord@googlemail.com

23. junio

Koncerto de Interkant': *Karmen* - en la Kulturcentro *Kvinpetalo*, Bouresse, Francio. Inf. *Kvinpetalo*, Esperanto-Centro, 4

en marge du second congrès universel d'espéranto à Reykjavik

"Það er kominn tími til að þjóðir heimsins átti sig á að hlutlaust mál getur orðið skjaldborg menningar þeirra gegn einræðislegum menningaráhrifum einnar eða tveggja tungna sem verða æ augljósari um þessar mundir. Ég óska þess innilega að Esperanto eflist sem fyrst svo það verði fært um að þjóna öllum þjóðum heimsins."

Vigdís Finnbogadóttir, forseti Íslands frá 1980–1996.

« Il est temps déjà que les diverses nations comprennent qu'une langue neutre pourra devenir pour leurs cultures un véritable rempart contre les influences monopolisatrices d'une ou deux langues seulement, comme ceci apparaît maintenant toujours plus évident.

Je souhaite sincèrement un progrès plus rapide de l'espéranto au service de toutes les nations du monde ».

Vigdís FINNBOGADOTTIR, ancienne présidente de la République d'Islande

« Une langue facile à apprendre comme l'espéranto permet une solution neutre du problème linguistique. On apprend plus facilement une seconde langue étrangère que la première. L'effet d'une seconde langue est si fort, et l'espéranto est si facile, qu'il est plus favorable d'apprendre l'espéranto en premier, et ensuite une langue nationale, plutôt que cette langue étrangère seule. C'est scientifiquement prouvé par des tests scolaires.

« Quelques pays pourraient d'abord faire un traité sur l'enseignement scolaire de l'espéranto. On pourrait ensuite étendre le traité aux autres pays ».

Professeur Reinhard SELTEN, prix Nobel d'économie 1994, le 9 mai 2007 lors d'un accueil au Parlement européen, à l'occasion de la journée de l'Europe.

klubo de veteranoj ... en facebook !

Al la Esperanto-organizaĵoj en *Facebook* aldoniĝis ankaŭ *Veterana Esperantista Klubo, VEK*.

De multaj jaroj ĝia aktiveco limiĝis al neregulaj kunsidoj en Universalaj Kongresoj, sed nun *Facebook* donas la eblon de konstanta komunikiĝo inter tiuj veteranoj, kiuj ĉeestas tiun socian retejon.

VEK estas klubo por esperantistoj, kiuj lernis la lingvon *antaŭ minimume 40 jaroj*. Aliĝpeton oni povas sendi rete al vek@co.uea.org aŭ paperpoŝte al la Centra Oficejo de UEA, kun mallonga priskribo pri sia esperantistiĝo aŭ eĉ pli ampleksa rakonto pri sia esperantista agado.

Membreco estas senpaga, sed oni povas pagi libervolan koti-zon al la UEA-konto de VEK (vekx-k). La kotizo egalas al tiu de *Membro kun Gvidlibro* de UEA laŭ la tarifo por la koncerna lando.

La grupo estas fermita, t.e. nur la membroj povas afiŝi kaj legi mesaĝojn en ĝi.

Universala Esperanto-Asocio (UEA)

Justa komunikado - Communication équitable

En 2013 les locuteurs de l'espéranto font campagne pour une justice linguistique sous le slogan « Communication équitable », en relation avec le 98ème Congrès Universel de l'espéranto qui se tiendra sur le même thème dans le prestigieux *Centre Harpa* de Reykjavik, en Islande, avec la participation de quelque 1000 participants de plus de 50 pays.

Après une courte période de 125 ans, l'espéranto se trouve actuellement parmi les 100 langues les plus utilisées, sur les 6800 idiomes parlés de par le monde. Sur le site de *Wikipédia*, il arrive en 30ème

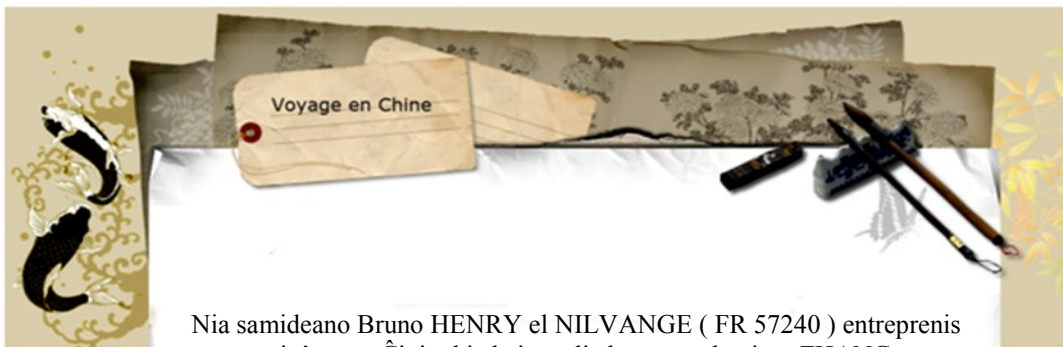
position parmi 285 langues (11 février 2013). Il se trouve aussi parmi les langues retenues par *Google*, *Skype*, *Firefox*, *Ubuntu* et *Facebook*. *Google translate* l'a récemment ajouté à sa liste de 64 langues. De même les téléphones mobiles digitaux peuvent aujourd'hui utiliser l'espéranto .

Selon le livre les événements dans le monde, édité aux Etats-Unis par la CIA, il y a de nos jours plus de personnes qui parlent l'espéranto que l'islandais. L'espéranto est enseigné officiellement dans 150 universités et autres instituts d'enseignement supérieur, ainsi que dans quelque 600 écoles élémentaires et secondaires dans 28 pays. Sa littérature comporte plus de 50 000 titres et chaque semaine sont édités de nouveaux ouvrages littéraires. Il existe aussi des émissions radiophoniques *podcast* dans plusieurs pays, sans compter « *Radio Muzaiko* » qui émet 24 heures sur 24, et un programme télévisé en Chine sur *Internet*.

La diffusion de l'espéranto est freinée par le manque de connaissances objectives sur le sujet, ainsi que par bien des préjugés. Sans compter les persécutions dont furent victimes ses locuteurs, par exemple sous Hitler et Staline ; tous deux ont disparu, mais l'espéranto est resté, a évolué et, actuellement, il est activement utilisé comme moyen de communication interethnique, interculturel, par des milliers et des milliers de personnes dans plus de 100 pays sur tous les continents.

L'UEA (Universala Esperanto-Association / Association Universelle d'Espéranto) a des relations officielles avec l'UNESCO et les *Nations Unies*, de même qu'avec le Conseil de l'Europe. L'espéranto permet une communication interethnique neutre et un niveau de discussions, d'intercompréhension équitable, respectant ainsi les droits des minorités et des langues autochtones, et traitant tous les idiomes sur le même pied 'égalité et en respectant les diversités

Nia samideano Bruno HENRY el NILVANGE (FR 57240) entreprenis vojaĝon tra Ĉinio, kie hejmas lia korespondantino ZHANG, ankaŭ dungita ĉe la ĉina fervoj-kompanio.

Li ĵus malfermis blogon, en kiu li komencas raporti pri siaj travivaĵoj.

Niaj legantoj malkovros -momente en franca lingvo- tekstojn kaj okulfrapajn fotojn, alklakante la retejon

<http://brunoh.olympo>

CHANGSHA 14/02/2013 au 19/02/2013

« ...Chaque jour nous rendons visite aux amis et aux cousins de Zhang avec qui nous buvons le thé, boisson favorite des chinois. Ils partagent leur repas avec nous. Toujours très hospitaliers, ils s'occupent toujours du bien-être de leurs invités. Souvent, je suis reparti avec en cadeau une boîte de très bon thé. Nous avons aussi rendu visite à une professeur de langue étrangère, polyglotte, parlant le russe, l'anglais et le français, avec laquelle j'ai pu converser. Elle a exercé son métier à Moscou et en Chine. A la retraite, elle traduit des poèmes chinois en russe qui sont édités.

A la campagne, en périphérie de Changsha, des villageois, sur notre chemin nous ont invités à boire le thé. Sur le mur de la pièce principale s'affiche un portrait du président Mao. L'ameublement est très rudimentaire. Les gens sont pauvres. Ils cultivent des légumes dans les jardins aux alentours pour leur besoin et en vendent aux citadins.

Nous sommes allés en ville faire des courses et manger au restaurant. Dans un restaurant de nombreuses serveuses présentent une multitude de plats aux centaines de clients qui choisissent sur des petits chariots. La ville paraît riche, vu le nombre de boutiques de mode en tous genres, de grand magasins, de galeries commerciales clinquantes, d'enseignes lumineuses et d'écrans publicitaires gigantesques. Le développement ici est exponentiel. La ville semble nouvelle, et le métro est en construction. Mais les pauvres sont encore nombreux ici.

Les pétards du printemps chinois éclatent encore de temps en temps dans notre paisible quartier, loin du tumulte et du brouhaha de la ville... ».

... originale informi pri esperanto ! ...

BRAVO !!!

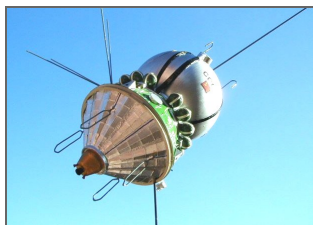
Famas ĉe francaj radio-elsendaĵoj la tiel nomata « ludo de la 1000 eŭroj ». Demandoj pli kaj pli cerbumigaj estas proponitaj al la kandidatoj.

La 15an de februaro, alfrontis kun partnero la solvendajn « enigmojn » Jacky RAMON, ekpiloto de la supersona aviadilo « Concorde » ... kaj plue prezidanto de Esperanto-Arras.

Li trafe kaptis la okazon por aludi la internacian lingvon antaŭ la loka homamaso, sed ankaŭ paralele per radio al vasta aŭskultantaro !

Brile respondis la du kandidatoj, kiuj senvualigis la enigmon kaŝitan en la lasta demando, kaj gajnis 1000 € !

Tutcerte ankaŭ scivolemas niaj legantoj... Kiel nomiĝis la « kosmo-ŝipo » per kiu Juri Gagarin ĉirkaŭflugis la Terglobon la 12an de aprilo 1961 ? - Temas pri « Vostok 1 »...

El Pollando : <http://retradio.posterous.com/>

Tuj kiam mi eklernis Esperanton mi trejniis min al komprenado de la parola lingvo per aŭskultado de Esperanto-radioj, kaj tiam ĉefis la aŭskultado de la ĉiutagaj elsendoj de Pola Radio, kies profesiecon neniu ajn povis dubigi. Unue mi aŭskultis pere de la mallongaj ondoj (malgraŭ la foja malbonega aŭdebleco), poste persatelite, kaj aktuale je iu ajn momento de la tago *per la komputilo*.

Post la ĉesigo de la oficialaj elsendoj fare de la pola ŝtato, grupo da ĵurnalistoj de la redakcio decidis, kun la helpo de plurnaciaj fakuloj pri informadik, krei ret-radion, kiu nun proponas dufoje semajne elsendojn de dudeko da minutoj. Kompreneble la pri-polaj temoj nun bedaŭrinde malplias, sed la elsendoj kun tre interesaj Esperanto-temoj daŭre restas profesinivelaj kaj lingve modelaj.

El Ĉinio: <http://esperanto.cri.cn/>

De tempo al tempo mi ankaŭ aŭskultis la ĉinan radion en esperanto. Unue per la mallongaj ondoj kaj nun *komputilo*. Mi konfesas, ke dum longa tempo la rigida prezentomaniero ne tre allogis, sed la novaĵ-bultenoj laŭforme ĉiam perfektis kaj daŭre perfektas.

De kelkaj jaroj plijuniĝis la redakcia skipo, kaj plenkoloraj retpaĝoj invitas al malkovro de Ĉinio pere de daŭre novaj temoj, kaj se vi klakas al **E-klubo**, vi malkovros aregon da elsendoj pri-esperantaj kun multaj fotoj kaj intervjuoj. Vi klaku sur la bildigitan aŭskultilon kaj aŭskultu !

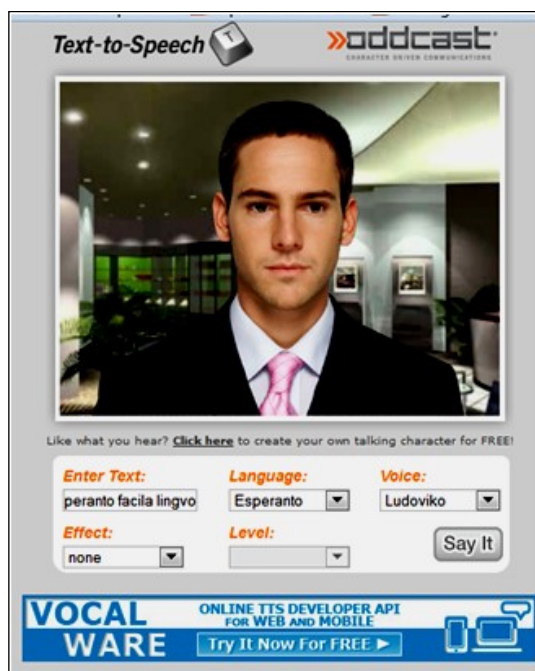
Antaŭ iom da tempo aperis ĉiusemajna diverstema babilumado inter du entuziasmaj junaj geĵurnalistoj, kio konsistigas ĝis nun neoftan specon de elsendo.

El ESPERANTUJO: <http://muzaiko.info/>

Kaj jen la plej mojosa, la plej esperantista, la plej juna kaj juneca, kun mozaiko da muziko kaj informoj, tatnokte ! Mi ne priskribos : mi invitas vin al malkovro ! Abundas la elsenderoj !

Radioaŭskulte via !
Edmond LUDWIG

voĉlega programo ankaŭ por Esperanto !

La komputila teknologio evoluas tre rapide ankaŭ en lingva tereno. Inter similaj aliaj projektoj, jen aperis programo, kiu kapablas laŭtleĝe skribitan tekston en 32 lingvoj, inter ili **ankaŭ en Esperanto**.

Kvalito de prononcado ankoraŭ varias ĉe diversaj lingvoj. La Esperanta versio estas ankoraŭ mankohava, sed ekzemple la hungara estas surprize tre bona, normale uzebla.

Senpaga test-versio de tiu ĉi voĉlega programo estas provebla ĉe: http://www.oddcast.com/home/demos/tts/tts_example.php?var=1

Ĉe pluraj lingvoj oni povas elekti inter la paroluloj, oni povas elekti ĉu parolu viro aŭ virino, kaj oni povas aldoni diversajn efektojn (ekzemple oni povas rapidigi aŭ malrapidigi la parolfluan).

La programo estas vere impresiga, kaj instigas pensi pri baldaŭa estonto de lingva situacio:

1. voĉ-rekonaj/skribaj programoj,
2. maŝina tradukado,
3. tekstolegaj programoj ... por ĉiu laŭ sia gepatra lingvo

Jam de pluraj jaroj la *Kolekto por Planlingvoj* kaj *Esperanto-muzeo* de la Aŭstria Nacia Biblioteko kontinue skanas kaj enretigas malnovajn Esperanto-gazetojn por faciligi la aliron al tiuj historiaj fontoj. Sekve jam 25 diversaj gazetoj estas senpage legeblaj pere de la retejo de Esperanto-muzeo. Oni ne devas ie registriĝi, sed nur alklaki la lig-ilon de la dezirata gazeto, kaj tuj oni povas foliumi kaj legi ĝin.

La plej malnova gazeto estas la unua numero de „*La Esperantisto*” el la jaro 1889, la plej nova gazeto estas la sesa numero de "*Esperanto. Internacia Revuo eldonata de Universala Esperanto-Asocio*" el la jaro 1946.

En 2013 sep pliaj gazetoj estis aldonitaj:

- *L' Amerika Esperantisto* (1906-1931)
- *Kataluna Esperantisto* (1910-1936)
- *La Revuo Orienta* (1920-1940)
- *La langue auxiliaire* (1898-1914)
- *International language* (1924-1931)
- *Belga Esperantisto* (1908-1940)
- *Verda Mondo* (1925-1935)

La tuta listo de la skanitaj gazetoj estas rigardebla, alklakas la ligilon "skanitaj revuoj" (aŭ "*Gescannte Zeitschriften online*" aŭ "*Esperanto-journals*") en la retejo de la Esperanto-muzeo. Pli rapida eblo atingi la liston estas la jena ligilo: <http://www.onb.ac.at/sammlungen/plansprachen/19056.htm>

Indas regule viziti la liston, ĉar daŭre aldoniĝas novaj skanitaj gazetoj!

kiam oni
"Scanned"

Internacia Esperanto-Muzeo en Wien, IEMW
Palais Mollard, Herrengasse 9, AT-1010 Wien, Aŭstrio
Tel.: (+43 1) 534 10-730
Retpoŝto: bernhard.tuider@onb.ac.at
Retejo: <http://www.onb.ac.at>

Mag. Bernhard Tuider

4401 SCIENCAJ KAJ FAKAJ VERKOJ EN ESPERANTO !

Por ricevi sian *universitatan diplomon*, studentoj en Hungario devas fari ankaŭ ekzamenon pri iu fremda lingvo.

En baza, bakalaŭra nivelo en multaj universitatoj, ankaŭ Esperanto estas akceptata, sed en mastera grado (*msc*) -laŭ pasintjara leĝo- oni akceptas nur tiujn lingvojn, en kiuj pruveble ekzistas *sciencia kaj faka literaturo*.

Por helpi la studentojn de la koncernaj fakoj, en *la Esperanto-Centro Eventoj*, ni kompilis libro-liston pri fakaj verkoj kaj sciencaj libroj eldonitaj aŭ aperintaj en Esperanto, nekonsidere ilian nunan aĉetebledon.

Nia listo enhavas **4401 elementojn** de la sekvaj fontoj :

- ĉiuj materialoj de *STEB* (**Sci**enca kaj **T**eknika **E**-Biblioteko) ĉe www.eventoj.hu
- libroj en *la libroservo de UEA*, en kategorio scienco kaj tekniko
- libroj kun sciencia kaj teknika enhavo, en *la katalogo de Kolektaĵo Fajsz*
- artikoloj el *Sciencia Revuo* en retejo ĉe *Eventoj*
- artikoloj el la sciencia revuo *Télescope*
- artikoloj el *Jura Revuo*
- listo pri aperintaj vortaroj en *la retejo de UEA*
- enhavo de la verko "Fakverkoj" de *Miroslav Malovec*
- librolisto en broŝuro de *Rátkai Árpád* pri faka aplikado ktp...

Ni konscias, ke la listo tute ne estas kompleta; nia celo estis nur helpi la juran agnoskon de Esperanto en hungaraj universitatoj.

La kolektaĵo estas atingebla ĉe la adreso:

<http://www.eventoj.hu/sciencverkoj>

La unua fazo estas rezulto de plurmonata laboro. Se iu volas daŭrigi kaj kompletigi la materialon, volonte ni transdonas la fontan *xls-dosieron*.

Ni ĝojas, se ni povu helpi al la prestiĝo de Esperanto.

Szilvasi Laszlo kaj *Mészáros Ivan*,
La kompilintoj.

... *Diplomita en Esperanto !...*

Naskiĝo de impresionismo

Ĉefe rilate al Claude Monet

La 15an de aprilo 1874 en Parizo, impresionistoj okazigis la unuan ekspozicion en studio, antaŭe uzata de konata fotisto Nadar. Ili ekspoziciis siajn pentraĵojn. En la pentraĵaro troviĝis la fama pentraĵo *"Impreso, sunleviĝo"* (1873) (Fig.1) pentrita de franca oleopentristo Claude Monet (1840~1926). Ĉi tiu verko estas signifo-plena, se oni volas kompreni la historion de impresionismo.

De proksime oni povas konstati multajn ruĝajn malgrandajn tuŝojn, kiuj esprimas rebrilojn de la suno en la akvo de la maro. De malproksime la tuŝoj estas ne videblaj pro la distanco, kaj oni perceptas la ondojn de la maro dank' al aro da oblongaj ruĝaj tuŝoj. Du ŝipetoj kun ties remistoj siluete flosas sur la maro en nigreca koloro pro kontraŭlumo. La aliaj ŝipoj kaj la feraj armaturoj estas en blua silueto sur la fono de la pentraĵo. Ĉio estas vualita de densa nebulo. Nur la ronda kaj malgranda suno hele brilas kun klara ruĝa koloro kaj prilumas suprajn nubojn. Ĉi tiu verko temas pri *la haveno de Le Havre* en nord-okcidenta Francio, kie pasigis sian junecon la estonta revoluciisto de pentrado.

Kiam li preparis sin por elekti siajn ekspoziciindajn verkojn, li proponis al la frato de Renoir, kiu redaktis katalogon, la verkojn kun tro similaj titoloj, ekz. *"La enirejo al vilaĝo"*, *"Ekiro de vilaĝo"* kaj *"Vilaĝa mateno"*. Ĝis tiam la titolo de koncerna pentraĵo havis nur vorton "Sunleviĝo".

La redaktoro taksis, ke tio estas banala titolo kaj petis lin titoli alimaniere tiun pentraĵon por aperigi ĝin en la katalogo. Li tuj proponis, ke la kunlaboranto aldonu la vorton *"Impreso"*. La postan jaron, Monet rakontis, ke li ne deziris titoli tiun verkon *"Pejzaĝo de Le Havre"*. Kial li ne deziris titoli kun la nomo de lia hejmurbo tiun koncize pentritan verkon? Laŭ iuj opinioj, Monet timis, ke la spektantoj ne rekonos la pentraĵon kiel la pejzaĝon de Le Havre. Laŭ mia opinio li antaŭsciis, ke tiu pentraĵo kvazaŭ tuja skizo kaŭzos multajn kritikojn fare de kritikistoj pri belarto pro la nova pentro-maniero. Do, li ne deziris doni la titolon, kiu enhavas la loknomon de lia hejmurbo, al la kritikota pentraĵo.

La vorto *"Impreso"* en la titolo de tiu pentraĵo elvokas tion, ke pentristoj, kiuj okazigis tiun ekspozicion, estas nomataj impresionistoj, ekde la kritiko fare de ĵurnalisto pri belarto *Leroy*. La konversacio en lia kritiko inter fikcia akademieca pentristo *Vincent* kaj "mi", kiuj rondiras en la ekspoziciejo:

- Ho! Jen!- li kriis antaŭ la 98a pentraĵo.
- Mi konas ĉi tiun pentriston. Tiu ĉi pentristo tre plaĉas al Vincent. Pri kio temas ĉi tiu pentraĵo? Vidu la katalogon.
- La titolo estas *"Impreso, sunleviĝo"*.
- "Impreso"*. Ankaŭ mi tiel pensis. Mi deziris tuj diri tion. Ĉar mi sentis impreson vidante ĉi tiun pentraĵon, la pentraĵo devas enhavi ĝin. . Kiel libere kaj senceremonie li pentris ĝin! Tapeto ankoraŭ pentrata estas eĉ pli preta ol ĉi tiu pentraĵo de la maro!

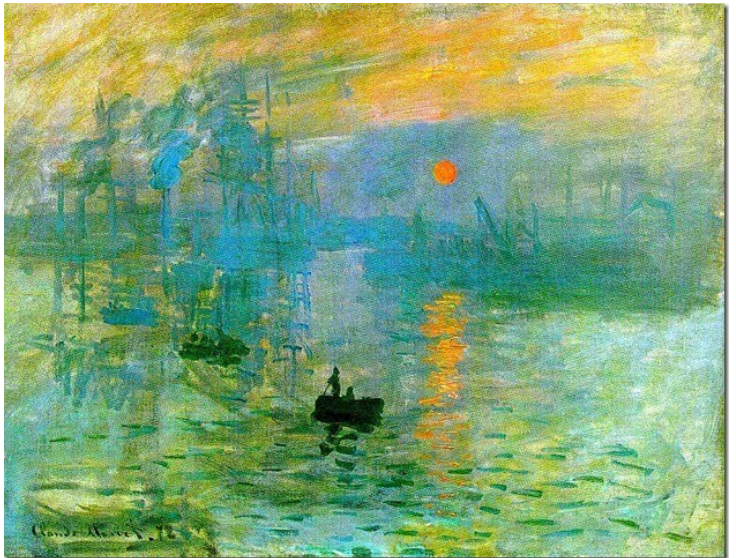

Fig.1 Claude Monet "Impreso, sunleviĝo"(1873)

Post la apero de tiu ĉi kritiko en ĵurnalo multaj kritikistoj malestime ekuzis la vorton *"Impreso"* kiel titolon de sia kritiko pri tiu ekspozicio. Estas interese, ke la nomo de la skolo *Impresionisto* naskiĝis de la kritikoj kaj mokoridoj.

La fekunda pentristo ekspoziciis 5 oleopentraĵojn kaj 7 paŝtelojn en la unua ekspozicio. Unu el la oleopentraĵoj, kiu nomiĝas *"Lunĉo"* (1868~69) (Fig.2) estas pentrita laŭ la akademieca pentro-maniero: konturo, klar-obskuro kaj perspektivo. Krome tiu malnovtipa pentraĵo estis pentrita 6 jarojn antaŭ tiu ekspozicio. Kial li aldone ekspoziciis tiom malnovan pentraĵon? Oni opinias, ke lia celo estis altiri atenton de la spektantoj al siaj novaj pentraĵoj meinte ilin kun la malnovaj. Alia opinias, ke ili celis kolekti ĉiujn spektantojn, kiuj interesiĝas pri diverstipaj pentraĵoj. La lasta opinias, ke Monet deziris, ke la spektantoj rekonu la veran valoron de tiu malnova verko, kiu estis rifuzita de Salono en 1870. Laŭ mia opinio, li deziris montri al la spektantoj sian kapablon fari pentraĵojn kaj laŭ la moderna, kaj ankaŭ laŭ akademieca maniero.

La pentraĵo *"Impreso, sunleviĝo"* estis la plej konciza el liaj ekspoziciitaj pentraĵoj. Kial li pentris tian pentraĵon en sia hejmloko Le Havre? Li pentris ĝin post la milito inter Germanio kaj Francio, kiu okazis de 1870 ĝis 1871. Tiutempe la urbo Le Havre estis la dua granda havenurbo, kaj li propr-okule vidis la reviviĝon de la urbo post la milito. La ruĝa suno leviĝas kaj donas al la urbanoj esperon, forton kaj revon. Laŭ mia opinio li sopiris pri la prospera hejmurbo kaj tie faris tiom originalan pentraĵon, ĉar li esperis disvolviĝon de la nova skolo ankaŭ en art-mondo

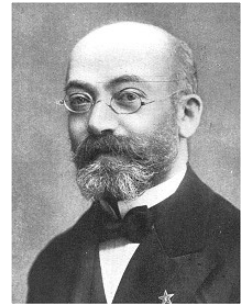

Fig.2 Claude Monet "Lunĉo"(1868-69)

« Kara Onklo Zam,

Finfine mi aŭdacas skribi al vi. Nun mi devas esprimi, kio dank'al vi okazis al mi. Kiel botelon en la maro, vi publikigis vian lingvoprovaĵon en 1887. Via mesaĝo alvenis al mi nur en 2003. Onklo Zam, tiam la somero estis terure varmega. Senokupa, mi tajpis naŭ literojn ĉe mia klavaro. Tian mi ne sciis, ke tiuj naŭ literoj, la literoj de via unua subskribo, Doktoro Esperanto, ensorĉos min kaj baldaŭ donacos al mi lertajn kaj fidindajn flugilojn por vojaĝi ĝis la foraj mondoj. Vojaĝi antaŭ mia klavaro, amikiĝi kun nekonatoj havantaj neproneblajn nomojn, kolorajn vizaĝojn el aliaj etnoj, malsamajn kulturojn ol la mian.

Krom tiu tute nova riĉeco rapide donacita, transe de amikecplenaj interŝanĝoj, iom post iom, mi ekvidetis la ĉiutagan vivon de via infan-tempo, de via adoleskant-tempo en diverskolora mondo tra diversaj lingvoj, religioj, tradicioj. Vi ekkonis la konfrontadojn devenajn de tiu lingva diverseco. Kiel ne admiri vin, kiel ne saluti vian kuraĝan ideon? Donaci al tiuj senĉese apudestantaj homoj komunam esprimo-rimedon, facile ellerneblan lingvon. Lingvo por finfine interkompreniĝi, por ke unu vorto fine havu la saman sencon por ĉiuj el viaj najbaroj, polo, ruso, litovo, judo, ortodoksulo, kristano. Vi trapasis la jarojn de via junaĝo diligente elĉerpante, el la ekzistantaj lingvoj, la vortojn provendajn por via firmega projekto. Indiferenteco, priŝercado, malestimo, nenio haltigis vin Onklo Zam. La vojo estis dorno-plena, sed via fido konstante rezistis.

Vi donacis al mi amikojn el kvin kontinentoj. Vi malfermis pordojn, riĉigis mensojn. En tiu nova lingvo naskiĝis libroj, eseoj, romanoj, rakontoj, teatraĵoj, poeziaĵoj. Mi banis min en tiuj akvoj kaj tie mi sentis min tute komforta. Por la unua fojo, mi aŭdacis esprimi tion al vi. Dankon, Onklo Zam, pro ĉiuj riĉaj horoj, kiujn mi ricevis kiel tiom da donacoj ».

Simone ARMAND

pri klarvida urbestro !

Raphaël ELIZÉ (1891 / 1945), unua kolorhomo elektita urbestro en Francio (*Sablé-sur-Sarthe*).

Denuncita en 1943, enkarcerigita en la koncentrejo de *Buchenwald*, li forpasis en la koncentrejo, grave vundita post bombado.

Li famiĝis siatempe en « Esperantio » pro konkreta subteno al la internacia lingvo.

(Sube, teksto ĉerpita el la urba registro de konsilliĝoj).

Honorigo-poŝtmarko eldoniĝis en februaro 2013

« ... reconnaissant qu'une langue de compréhension internationale facilitant les relations économiques et sociales, et les échanges intellectuels entre les peuples est une nécessité chaque jour plus grande,

considérant que la langue universelle "Espéranto" a prouvé toute sa valeur pratique en de nombreux congrès internationaux et a reçu une nouvelle consécration officielle à l'occasion de la dernière conférence internationale de Paris "l'Espéranto dans la vie Moderne" sous le haut patronage de Monsieur le Président de la République.

émet le vœu que l'enseignement de l'Espéranto soit encouragé et développé et introduit progressivement dans les programmes scolaires et plus particulièrement en dernière année de scolarité.

considérant que la langue universelle Espéranto a prouvé toute sa valeur pratique en de nombreux congrès internationaux et a reçu une nouvelle consécration à l'occasion de la dernière conférence internationale de Paris, « l'Espéranto dans la vie moderne », sous le haut patronage de Monsieur le Président de la République,

émet le vœu que l'enseignement de l'Espéranto soit envisagé et développé, et introduit progressivement dans les programmes scolaires et plus particulièrement en dernière année de scolarité

La tradukentrepreno LINGUAFORCE

...lingve helpis la germanan arkitektur-studion *Kuehn-Malvezzi* por la ekspozicio “*Komuna Fundamento*” prezentata okaze de la 13a internacia ekspozicio pri arkitekturo “*Commokiu* okazis kadre de *Venecia Bienalo* ĝis la 25a de novembro 2012.

LINGUAFORCE, tradukagentejo ekde 2005 en la urbo Rennes (Francio), ĵus realigis imponan tradukon al Esperanto por la ekspozicio “*Komuna Fundamento*” kadre de la *Venecia Bienalo*. Tiukaze, la arkitektura studio *Kuehn Malvezzi* kreis, kunlabore kun *Double Standards*, tion kio verŝajne estas **la unua artlibro en Esperanto pri arkitekturo**.

“*Komuna Fundamento*” estas esperantigo de “*Common Ground*”, la nomo de la ĝenerala ekspozicio. Samokaze, libro samnoma estis eldonita **tute en Esperanto**. La eldonisto estas *Mousse Publishing* (*Komuna Fundamento*, 33 €, ISBN 978-88-6749-027-1, la libro estas akompanata de libreto kun la angla versio).

La lingvo internacia Esperanto, inventita en 1887 de la pola kuracisto Ludoviko Lazaro Zamenhof, estis elektita de la studio *Kuehn-Malvezzi*, tial ke ili en ĝi vidis interesan paralelon kun moderna arto kaj ties percepto far ĝenerala publiko. Ili tutnormale orientiĝis al la franca tradukagentejo LINGUAFORCE, kiu proponas aparte riĉan oferton pri lingvaj servoj, koncerne kaj la nombron da lingvoj kaj la traktitajn fakojn.

Ege specifa temo, arto, kaj pli precize arkitekturo ĉikaze, en lingvo bedaŭrinde ankoraŭ ne sufiĉe konata, kvankam progresanta: jen tia defio, kian aparte ŝatas *Philippe Bérizzi*, direktoro de la tradukagentejo LINGUAFORCE.

“*Tradukprojekto estas ja karakterizita per unu fonta lingvo kaj unu aŭ pluraj cel-lingvoj, sed tio ne estas la nura kriterio. Kompetenteco de tradukistoj situas unue en la lingvoj kiun ili regas, sed ankaŭ en la fakoj kiun ili mastrumas. Oni ne tradukigas ekzemple patenton pri kemio aŭ kuracistan raporton al la sama homo al kiu oni petas traduki kontrakton aŭ manlibron de softvaro. La rolo de tradukentrepreno konsistas en trovi plej bonajn profilojn por traduki en specifaj lingvoj kaj fakoj*” klarigas Philippe Bérizzi.

En nur kelkaj tagoj, LINGUAFORCE grupigis teamon de profesiaj tradukistoj kapablaj plenumi tiajn tradukojn, serĉante tra la tuta mondo profesiajn e-parolantajn tradukistojn kompetentaj por tia projekto.

Kompreneble, ne nur pri arto kompetentas LINGUAFORCE. La bretona tradukagentejo sukcesis montriĝi en la merkato kiel unu el la kompanioj referencaj pri alte teknikaj tradukoj, ĉefe en fakoj kiel tiu de video, patentoj, geografiaj inform-sistemoj (GIS), ktp. Tiujn laborojn pritraktas tradukistoj, kiuj fakiĝis pri komputiko, elektroniko, mekaniko, kuracado, ktp. Plej ĝenerale, LINGUAFORCE vivigas datenbazon kun pli ol 2500 tradukistoj listigitaj por centoj da lingvoj.

Fine, LINGUAFORCE emas havi gravan rolon pri helpo al plurlingvismo, ebligante la entreprenojn paroli al siaj klientoj en iliaj lingvoj. Philippe Bérizzi havas eĉ preskaŭ politikan sintenon: li emas paroli pri lingva ekologio, por ekkonscii pri neceso protekti lingvan riĉecon de la planedo kaj defendi minoritatajn lingvojn. Kaj el tiuj ĉi, Esperanto, pri kiu li rememorigas ke ĝia atuto situas en la rapideco de ĝia lernado (10-foje pli ol la angla), kiu igas ĝin aperi kiel alia pontlingva elekto, ekonomie tre interesa por la interna komunikado en ĉiuj kompanioj, kiuj kreskas eksterlanden kaj tie malfermas filiojn.

Pri LINGUAFORCE

LINGUAFORCE, entrepreno fondita en 2001, starigis kompletan oferton de servoj por la kompanioj, kiuj klopodas internaciigi sian agadon: traduko (teknika, jura, komerca, ktp.), interpretado (samtempa, sinsekva, telefona), validigo de markoj eksterlande, subtitolado, lingva instruo por internaciaj teamoj, ktp.

Kapabla helpi entreprenojn en multaj lingvoj kaj fakoj, LINGUAFORCE rekte aŭ nerekte havas plurajn centojn da klientoj, inter kiuj *Air Liquide, BNP Paribas, Bretagne Développement Innovation, Cybergun, Dassault Systèmes, DHL Freight, Ergobaby, GiSmartware, Harris, Mondial Assistance, Puma, Saint-Cyr Coëtquidan, Renault, SC Johnson, Sephora, Société Générale, Technicolor, Triballat...*

Pri KUEHN-MALVEZZI

Kuehn-Malvezzi estis kreita de *Simona Malvezzi, Wilfried Kuehn* kaj *Johannes Kuehn* en Berlino en 2001. Ili ekspoziciis siajn arkitekturajn verkojn en multaj muzeoj, inter kiuj: *Documenta 11*, la kolekto *Julia Stoschek*, la kolekto *Friedrich Christian Flick* kaj la muzeo *Berggruen*. La verko prezentita de Kuehn Malvezzi en la *Humboldt-Forumo* de Berlino gajnis la specialan premion de la ĵurio kaj la *premion de la germana kritiko* en 2009. Ili ekspoziciis en la *Paviljono de Germanio* dum la *10a Bienalo pri arkitekturo de Venecio* en 2006.

Des cours d'espéranto chez l'industriel Triballat-Rennes

Dans un autre registre, l'agence de traduction rennaise forme également des salariés de Triballat à l'espéranto.

L'entreprise agroalimentaire de Noyal-sur-Vilaine, présente dans une quinzaine de pays et sur plusieurs continents, a proposé une première session de formation à son personnel. « **L'anglais reste la langue du juridique, du financier, du scientifique**, explique le PDG Olivier Clanchin. **En revanche l'espéranto peut être précieux pour communiquer au sein d'un groupe international comme le nôtre. Un jour sur notre site de production en Italie, j'avais affaire à du personnel asiatique qui ne parlait pas anglais et moi qui ne parle pas Italien. On a rencontré les plus grandes difficultés à se comprendre !** »

Les cours du lundi

Alors le PDG a décidé de tenter l'expérience espérantiste en faisant appel à *Lingua Force*. Six salariés de Triballat se retrouvent chaque lundi depuis sept mois, pour une vingtaine de cours d'une heure trente. Secrétaire de direction, chargé de mission, consultant... tous ont choisi de tenter l'expérience. « **Je travaille au quotidien avec les collègues de nos filiales en Italie et en Espagne et comme beaucoup, malgré mes 7 ans d'anglais à l'école, je ne maîtrise pas franchement l'anglais. Donc ça m'intéresse de tenter l'espéranto** », explique Jean-Marc. Daniel, lui, voit dans l'espéranto un vrai passeport de communication : « **J'aime bien voyager et souvent je peste de ne pas pouvoir échanger sur place avec les gens du pays.** »

Le « pasporta servo »

Philippe Bérizzi peut en témoigner : « **Un jour, lors d'un voyage organisé à Istanbul, j'ai été accueilli par un Turc espérantiste qui m'a fait découvrir sa ville. Il nous a emmenés dans des endroits authentiques que je n'aurais jamais découverts en parlant seulement français ou anglais, comme la plupart des touristes.** » D'ailleurs le sens de l'accueil et de la rencontre est une tradition bien ancrée chez les espérantistes. « **Ce sont eux qui ont inventé, il y a 40 ans, le « pasporta servo », service d'hébergement temporaire et gratuit chez soi, proposé à un voyageur étranger.** » En anglais ça s'appelle le couch-surfing. Avouez que ça sonne moins bien, quand on frappe à la porte !

L.L.G.

=====
retpoŝta novaĵservo - kun selektitaj/filtrataj mesaĝoj
aliĝu !

Ekde 1998 ni funkciigas novaĵ-servon, nomatan "*Ret-Info*", pere de kiu ni retpoŝte dissendas interesajn, sed filtritajn/selektitajn artikolojn al dezirantoj, "abonantoj".

Pri la selektado kaj redaktado zorgas mi, *Szilvási László*, pri la datumbazo kaj klienta administrado okupiĝas *Mészáros István*. Mesaĝoj de *Ret-Info* nun estas dissendataj al ĉ. 1200 adresoj en pli ol 75 landoj. (Kutime 1-2 mesaĝoj en semajno.)

Ni havas FB-paĝon ĉe <http://www.facebook.com/Ret.Info> - kiu havas ankaŭ plurajn artikolojn, ne distribuitajn per retpoŝto... :-)

La servo estas senpaga. Aliĝi eblas ĉe la retejo <http://www.eventoj.hu/>.

Szilvási László
=====

Si le Grand Conseil suit le Conseil d'Etat...

Neuchâtel pourrait nettoyer ses rues !

Réjouissante nouvelle dans *Le Matin* (18.1.13) : le Conseil d'Etat neuchâtelois ose, pour la première fois en Suisse, proposer l'interdiction d'un anglicisme particulièrement incongru, mais, hélas, répandu...

Pendant la période des soldes, les magasins Neuchâtelois devront communiquer en français ! C'est une nouveauté nichée dans un projet de loi sur la police du commerce : les commerçants devront impérativement mentionner le mot « Soldes » dans leurs vitrines, et pas seulement « Sale ». « De nombreux commerçants ont pris la fâcheuse habitude d'apposer la mention « Sale » sur leur vitrine pour signaler que la marchandise est soldée » constate le Conseil d'Etat, dans un rapport adressé au Grand Conseil. Selon le gouvernement neuchâtelois, qui table sur une entrée en vigueur de la loi le 1er juillet, la défense de la langue française « face à des assauts de mauvais goût » est d'intérêt public.

Pas propre

Pour le patron de l'Economie, « Sale » ne fait vraiment pas propre. « Ce n'est pas grave en suisse allemand, mais ça fait « sale » en français », sourit Thierry Grosjean. Cet ancien vigneron revendique ce qu'il appelle un coup de griffe : « Ne perdons pas nos racines. »

« On est censé parler le meilleur français à Neuchâtel », argumente le chef de la police cantonale du commerce, Pierre Bonhôte. « S'il peut exister des anglicismes de bon aloi, celui dont il est question représente une insulte à la langue française et mérite d'être banni », martèle le gouvernement [... ..].

« Espérons que d'autres cantons suivront » s'enthousiasme le conseiller aux Etats neuchâtelois Didier Berberat, président de l'association « Défense du français ». Selon lui de nombreux vendeurs sont mal à l'aise avec le « franglais » concocté par des agences de Zurich, où, « quand on vous bouscule à la gare, on vous dit très souvent ... sorry ! ».

... enrichissons notre vocabulaire informatique ...

Les Anglo-saxons ont créé un suffixe pour désigner divers composants de l'informatique. Il s'agit de "ware". On a ainsi:

- le hardware : disque dur
- le software : tout logiciel
- le shareware : un logiciel requérant une participation financière
- le freeware : un logiciel entièrement gratuit

Les Wallons ont jugé utile de compléter ce vocabulaire informatique . En voici le résultat:

- un ensemble d'écran de veille : un dortware	- un logiciel de compression de données : un entonnware
- un logiciel antivirus : un mouchware	- un logiciel pour documents en attente : un purgatware
- un logiciel de classement : un tirware	- un logiciel très compliqué : un assommware
- un logiciel de copie : un mirware	- un réseau local d'une entreprise : un coulware
- un logiciel de secours : un suppositware	- un serveur de réseau : un abreuware
- un logiciel de nettoyage du disque dur : une baignware	- une poubelle Windows : un dépôtware
- un logiciel de préparation de discours : un oratware	- une réunion des responsables informatiques : un tupperware
- un logiciel de vote électronique : un isolware	- une salle informatique non climatisée : une rotissware

... et enfin, le plus important dans la conjoncture actuelle :

- un logiciel d'aide à la demande d'augmentation de salaire : un vatfairevware
- Bonne soirée chez vous et ... au revware !

[NB de la rédaction – Des raisons techniques nous contraignent parfois d'archiver des articles qui pourraient trouver place dans notre bulletin. Ce « témoignage », rédigé il y a quelque temps, nous a semblé avoir gardé une certaine actualité ...
A nos lecteurs d'en juger].

ras le bol de l'anglais dans les publicités

Je le sais, les railleurs ne tarderont pas à me taxer de "réactionnaire". Pourtant, j'assume ce long coup de gueule franchouillard : j'en ai tout bonnement ras le bol de toutes ces publicités françaises sournoisement "mitées" par une formule publicitaire libellée... en anglais. (*vous noterez au passage que les publicitaires préfèrent parler de "baseline" plutôt que de "signature"*).

J'en suis tout simplement scandalisé. Ouvrez les yeux : les publicités françaises, qu'elles soient écrites ou télévisées, en sont carrément farcies.

Pas convaincus ? Voici quelques exemples automobiles ("*Saab. Move your mind*", "*Today tomorrow Toyota*", "*Shift family life. Nissan*", "*Volvo. For life*"), technologiques ("*Nokia, Connecting people*", "*Like.no.other*", "*go create*" de Sony, "*Invent. Hewlett Packard*", "*You can. Canon*") ou électroménagers ("*Philips, Sense and simplicity*", aspirateurs "*Electrolux, Thinking of you*"). Il en va de même pour de simples produits alimentaires ("*Oasis is good*" et "*Oasis for fun*", "*New Pepsi light, sexy drink*", ou "*Lavazza, espress yourself*", une marque qui ose même cette hallu-cinante accroche : "*the most majestic dosette experience*" (sic)).

Dans les cosmétiques, le luxe ou la mode, L'Oréal prend soin de préciser son origine géographique ("*L'Oréal Paris*") avant d'asséner qu'il est "*men expert*" et de recommander un produit "*hydra energetic*" (on ne pouvait pas écrire "énergétique" ?). Dior (chez qui on plébiscitera "J'adore") affiche "*Dior Addict*" et ose même un coupable "*Pure poison*" (superbe accord...). Le français Façonnable s'affiche sur des panneaux parisiens comme "*the modern elegance from the French riviera*" , et De Fursac (là encore, on rigole) se vante d'incarner "*La French etiquette*" (sic). On pas-sera sur tant d'autres publicités ("*Flower by Kenzo*", "*Hugo Boss, expect everything*")...

Dans le domaine bancaire, il est amusant de noter que le Crédit est Agricole et que la Société est Générale, mais qu'ils font respectivement du "*private equity*" et de l' "*asset management*" (CA-PE, "*Credit Agricole Private Equity*", SGAM, "*Société Générale Asset Management*").

Enfin, on notera que ces publicités sont diffusées sur des médias eux-mêmes en voie d'anglicisation ("*NRJ, hit music only*"), entre des films et des séries dont les titres ne sont même plus traduits, même quand ils sont impro-nonçables (*Desperate Housewives*, *Prison Break*). Pourtant, "L'arme fatale", "La guerre des étoiles", "Indiana Jones et les aventuriers de l'arche perdue", ou "Chapeau melon et bottes de cuir" n'en étaient pas moins séduisants pour les adolescents de l'époque. Quant à la série "*Heroes*", je gage qu'elle n'en serait pas moins suivie aujourd'hui sans son "e". Tout comme "Les experts" cumulent les meilleurs scores d'audience, devançant "Cold case" au passage, avec un titre tout simplement français...

Vous le voyez, je n'affabule pas. J'espère que vous réalisez maintenant l'omniprésence de l'anglais dans la pub et dans les médias.

Après le constat, l'étonnement. En effet, la loi du 4 août 1994 relative à l'emploi de la langue française (plus connue sous le nom de loi Toubon) précise que tous les messages publicitaires ...

... "*doivent faire l'objet d'une traduction en français aussi lisible, audible ou intelligible que la présentation en langue étrangère.*" Des slogans étrangers peuvent être utilisés mais "*doivent impérativement être traduits dans les mêmes proportions, taille et typographie identiques. La mention en langue étrangère ne doit pas, en raison de sa taille, de son graphisme, de sa couleur, de son volume sonore, être mieux comprise que celle établie en français.*"

Evidemment, cette loi est tous les jours contournée : traductions françaises en bord de pages, à la verticale, lisibles... à la loupe. Cette profession censée "s'autoréguler" avec l'aide du BVP s'arroge le droit de ne pas respecter la loi...

Paradoxalement, il s'agit bien souvent de marques françaises qui "anglicisent" leur communication, quand depuis quelques années, des géants américains s'échinent, de manière quasi obsessionnelle, à se fondre dans le pays-âge linguistique local ("*IBM, des solutions pour une toute petite planète*", "*McDonald's, c'est tout ce que j'aime*", "*McDo pour les intimes*", "*Prends la vie côté Coca Cola*").

Soyons méticuleux dans le coup de gueule. Voici la raison de mon exaspération. Car précisons-le d'emblée, je n'ai rien contre l'anglais comme langue "internationale" (ce combat a été perdu il y a bien longtemps , je ne suis absolument pas "anti-mondialiste" (au contraire), et j'adore la culture américaine.

- Tout d'abord, la connaissance de l'anglais devient de facto une obligation, puisqu'elle devient indispensable à la simple compréhension de la société. De ce fait, on exclut dans leur propre pays les personnes âgées ou les jeunes sortis du cursus scolaire précocement. Une "fracture" de plus dans un pays qui en compte déjà assez.

- Mais le second motif d'indignation est plus grave, car plus insidieux. En n'utilisant plus que l'anglais dans la publicité, on sous-entend sournoisement que tout ce qui est anglais ou américain est plus "technologique" (quid de notre train à grande vitesse, de nos centrales nucléaires ?), plus branché, plus tendance ("trendy" devrais-je dire ?). Par glissement, le français deviendrait la langue du ringard et des banderoles de grévistes, l'anglais celle de la modernité, du luxe, de l'avant-gardisme. Vous serez demain "new" ou "vieillot", "hype" ou "archaïque", "manager" d'un côté, "cheminot" de l'autre. Perfidement, la publicité contribue à ringardiser le français. Il en va d'une langue comme d'un pays, l'une est le reflet de l'autre. Vivant (e), riche, moderne...

Deux cas emblématiques me révoltent carrément.

- Le premier concerne la compagnie aérienne qui vole sous pavillon français, la bien nommée Air France. Celle-ci a récemment rebaptisé son programme de fidélité, en remplaçant "*Fréquence Plus*" par "*Flying blue*". En fonction de la fréquence de vos trajets, vous recevrez une carte "*ivory*", "*silver*" ou "*gold*". Air France justifie ce changement par le "renforcement de la proximité avec ses clients", la plus grande "modernité" (on s'étouffe) et "l'illustration de la dimension internationale d'Air France" (sic). On aurait apprécié tout autant des cartes "ivoire, argent et or".

D'autant que les anglo-saxons raffolent de petits mots français ("touché !", "j'adore"...). A quand "*French Airways*" ?

- Le second concerne "*france telecom*" et sa filiale Orange. En préambule, vous noterez que France Télécom a subrepticement supprimé... ses accents.

"*France teuleucom*" donc, en attendant *French telecom*, commercialisant ses produits et services sous la marque "Orange", ne parle plus qu'une seule langue au pays de Molière : l'anglais. Orange propose des "*Livebox*", vend des forfaits "*family talk*" ou "*Orange world*". Un seul mot d'ordre : "*Open*" (cf première image)... Est-on définitivement condamné à entendre d'un opérateur dont l'Etat Français est encore actionnaire que la modernité et la jeunesse sont anglo-saxonnes ?

Le pire étant que ceci est un phénomène... purement français. Chose amusante, de l'autre côté de l'atlantique, les marques les plus dynamiques ont les noms... les plus simples, sans qu'elles soient désuètes pour autant ! "Pomme" (*apple*), "fenêtres" (*windows*), "mon espace" (*myspace*) ou "trombinoscope" (*facebook*), pour n'en citer que quelques unes...

Je n'ose rêver de l'application stricte de la loi, qui imposerait aux publicitaires acquis à l'anglais de répéter strictement le message en français : vous imaginez un slogan entendu continuellement en "double" ? Le ridicule ferait vite passer la mode de l'anglais dans la publicité...

Il faut croire que les publicitaires français, plus enclins à parler anglais qu'à cultiver leur propre langue, ont oublié que le français pouvait être riche de sens. Je vous laisse donc savourer cette traduction d'une publicité bancaire par une agence purement française (comme par hasard, elle s'est choisie un nom anglais, "*Mediaedge CIA*"). Une réponse toute faite aux clients mécontents de la banque :

El nia libroservo

Le mot de l'éditeur – « *Fifi la ŝafino* » de Catherine ARHEX (éd. Osolasba).

« *Fifi* et moi, c'est une histoire d'amour. Au premier regard j'ai été séduit par le dynamisme du dessin, par les détails qui *font craquer* au fil des pages ou qui aident à la compréhension du texte. De l'aventure, de l'amour, de l'amitié, de la bagarre, de l'insolite à chaque page, tous les ingrédients pour une belle histoire.

Quand j'ai rencontré Guy et qu'il m'a proposé une version espéranto... j'ai souris ! Aujourd'hui, ce qui était *une idée en l'air* est une réalité et m'a permis de rencontrer l'espéranto, cette langue utopique que j'ai découverte en faisant le va-et-vient entre les deux textes au cours du montage du livre. *Fifi la ŝafino* est, presque malgré moi, devenu mon premier livre d'espéranto en tant que le *teur* pour mon plus grand plaisir !

Cette version de *Fifi* s'inscrit dans un plus vaste projet de livres bilingues puis qu'une version en béarnais et une autre en basque devraient voir le jour en 2013.

C'est avec plaisir que j'ai appris qu'une élève de Guy, gentille retraitée dynamique, s'était mise à l'apprendre par cœur et l'avait récitée en cours, à la grande joie du reste de la classe .

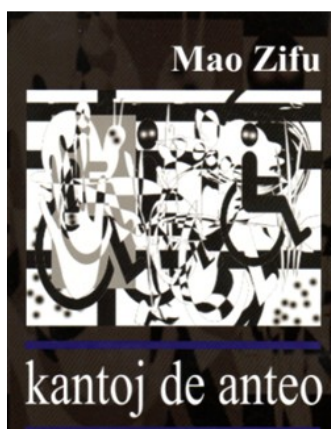
Une question s'est alors posée à mon esprit ... *Fifi la ŝafino*, un des rares livres de découverte de l'espéranto pour les petits et les grands ? Il me semble que la réponse est oui. Je tiens particulièrement à remercier Guy Camy pour la réalisation de ce projet, et bien sûr Catherine Arhex qui m'a permis d'éditer son travail ».

L'aventure amorcée dans *Les Sept Boules de cristal* se poursuit ici. Arrivés au Pérou, Tintin et le capitaine Haddock recherchent le professeur Tournesol...Tintin le retrouve à bord du cargo Pachacamac, mais les ravisseurs réussissent à lui échapper. Tintin apprend toutefois que Tournesol a été enlevé parce qu'il a commis un sacrilège (il a momentanément porté le bracelet d'une momie) et qu'il devra pour cela être mis à mort. En suivant les traces des ravisseurs de Tournesol, Tintin et Haddock apprennent l'existence du Temple du Soleil, dernière retraite de la civilisation inca. Ils entreprennent donc le voyage en compagnie de Zorrino, un jeune indien quechua. Après avoir traversé les Andes et la forêt amazonienne, ils aboutissent finalement au temple, mais sont à leur tour faits prisonniers par les Incas. Condamnés à être sacrifiés aux côtés de Tournesol... (?).

Nu, ni lasu niajn legantojn frandi la tradukon en esperanto ! Ili malkovros memevidente la finon de la elvokitaj aventuroj !

... / ...

MAO Zifu (naskiĝinta en 1963) estas ĉina esperantisto kaj Esperanto-verkisto, **unu el la plej gravaj nuntempaj poetoj en Esperanto.**

En julio 1984 li diplomitiĝis en la fakultato pri matematiko de la *Hunan'a Normala Universitato* (1980-84). Septembre de la sama jaro li ekinstruis matematikon kaj komputikon en la *Changde'a Informoprojekta Lernejo*. En 1985, dudek-du-jara, li paraliziĝis pro trafik-akcidento. De tiam li instruas matematikon, komputikon kaj bazan anglan lingvon al lernejanj por vivoteno kaj tempopasigo, kaj uzante Esperanton, kiun li eklernis en 1986. ... Ek de Majo 1997, li posedis sian propran komputilon, sekve sin dediĉas ĉefe al desegnado de retpaĝoj privataj aŭ komercaj kaj traktado de bildoj movaj aŭ senmovaj. Por li, Esperanto restas pan' spirita.

1) *Fifi la ŝafino*, infanlibro, Catherine Arhex, Osolasba (1999)

32 paĝoj. **10,00 €.** Bela ilustrita dulingva libreto (fr-esp.), alloga por infanoj - kaj adoltoj - !. Fabelo ŝajnanta miksaĵon de « *la kaprino de sinjoro Seguin* » kaj de « *Hansel kaj Gretel* » !

2) *kantoj de Anteo*, Poemaro, Mao Zifu, Mondial (2006), 260 paĝoj. . Prezo: 17,00 €.

3) *La Templo de l'suno*, Bildstrio Hergé. Casterman (2012), 62 p, 12,50 €. 4a albumo de Tinĉjo tadjukita en esperanto. Tinĉjo kaj la kapitano serĉadas la kaptitan profesoron « *Sungirul* » ĝis la mistera templo de l'suno (la unua parto de tiu rakonto *la 7 kristalaj pilketoj* bedaŭrinde ne estas eldonita).

ABONOJ KAJ KOTIZOJ POR 2013 ĝis 2015

La abon-periodo 2012 jam finiĝis per la lasta numero 160. Ĉi-tiu numero 161 jam estas la unua de la jaro 2013. Ĝi estas la lasta sendita al ĉiuj malnovaj abonintoj. La venontan numeron 158 ricevos nur la abonantoj de la jaro 2013.

La adres-etikedo de via Informilo informas vin pri viaj pagoj. La unua linio antaŭ la adreso konsistas el la adreso-kodo, la abon-jaro, pago (A=abonanto, F=federacia membro, poste UFE UEA ktp.) kaj eventualo pago por la sekvantaj jaroj 2014 - 2015

Se post via adreso troviĝas la mesaĝo "Fino de abono!!", tio signifas, ke vi ankoraŭ ne pagis vian abonon al La Informilo por la jaro 2013. Tiam bonvolu ĝin senprokraste pagi laŭ la ĉi-suba tarifo.

Sam-okaze eblas pagi vian UEA-kotizon laŭ la ĉi-suba tarifo al nia kasisto, kiu senprokraste ĝin perados al UEA.

		Jaroj:	2013	2014	2015	
		Abono por adresoj en Francio:	15 eŭroj	15 eŭroj	15 eŭroj	
		Abono por adresoj ekster Francio:	18 eŭroj	18 eŭroj	18 eŭroj	
		Federacia kotizo:	7 eŭroj	7 eŭroj	7 eŭroj	
		Federacia kotizo kun atesto por viaj impostoj por UFE membro:	16 eŭroj	16 eŭroj	16 eŭroj	
		Federacia kotizo kun atesto por viaj impostoj:	20 eŭroj	20 eŭroj	20 eŭroj	
UEA	MG	<ul style="list-style-type: none"> • Individua Membro kun Gvidlibro tra la Esperanto-movado. • Individua Membro kun Jarlibro (kaj ĝis inkluzive 29 jarojn, membro en TEJO kun la revuo Kontakto sen plia abonpago). • Individua Membro-abonanto: kiel MJ(-T) plus la revuo Espéranto 				10 eŭroj
	MJ(-T)					25 eŭroj
	MA(-T)					61 eŭroj
Pag-manieroj	1. Per ĝiro al la poŝtĉekkonto de nia Asocio: <u>Esperanto France-Est CCP 1997 72W NANCY</u> Ne forgesu koncize menci la celon de via pago sur la linio "mesaĝo" de via ĝirilo. La mencio de via adres-kodo faciligas la laboron de nia kasisto: ekzemple: abono Informilo + kotizo 2013 por 1208					
	2. Per bankĉeko aŭ poŝtbankĉeko je la nomo de: <u>Esperanto France-Est</u> sendita al jena adreso: S-ro André GROSSMANN, 5, rue des Pyrénées, 68390 BALDERSHEIM, Francio Klarigu la celon de via pago, abono al La Informilo, kotizo, donaco al .... ktp por 2013, 2014 ktp. Se necese menci vian adres-ŝanĝon aŭ adres-korekton.					
	3. Por Germanio al nia peranto: Poŝtĝirokonto: 918 56-676 (BLZ 545 100 67) PGA Ludwigshafen, je la nomo de: Hans-Dieter Platz. (menciu la celon de via pago)					
	4. Per internacia ĝiro je la nomo de <u>Esperanto France-Est</u> kaj uzante la jenajn internaciajn kodojn: IBAN : FR45 2004 1010 1001 9977 2W03 150 BIC : PSSTFRPPNCY (Ne forgesu menci la celon de via pago kaj vian adreskodon)					
J A R K O L E K T O D E T A K E 2012						
JARKOLEKTO de TAKE 2012 estas belaspekta libreto en formato A5 kun 52 paĝoj. Ĝin redaktis Pierre Grollemund el Francio. Kvar aŭtoroj kontribuis per artikoloj por tiu teknika verkaĵo. Ĝin ricevis ĉiuj membroj de TAKE. Ĝi estas ankaŭ aparte akirebla por 6 eŭroj (sendkostoj inkluzivitaj). Nia propono: se vi pagas 12 eŭrojn, vi ricevos la JARKOLEKTON de TAKE 2012 kaj estos membro de TAKE por la jaro 2013.						
ENHAVO		La romia akvodukto de la valo "GIER" Leo de Cooman Marie-Josèphe Farizy-Chaussé				
ASTANA, la ĉefurbo de KAZAĤIO kun ties domegoj kaj monumentoj Pierre Grollemund						
Tero, teraĵo, grundo, argilo, lomo Jan Werner (CZ)		Interparolo kun Bernard LAPONĈE Traduko Pierre Grollemund				
Plu pri dom-konstruaĵoj el lomo Pierre Grollemund		S21 - Fervoja projekto – en-terigo de la stacidomo Stuttgart Hbf Manfred Westermayer (DE)				
La stacidomo de COLMAR Pierre Grollemund		 <small>L'Union de l'Asocio de Sindakoj Esperantistoj Wintzenheim Francio</small>				
JARKOLEKTO DE TAKE 2012						

ni prouu

rideti!

En koridoro de hospitalo, juna virino, kiu devas suferi etan operacion atendas certa-grade malpacience.

Ŝi komencas kvietiĝi kiam viro, blanke vestita, alproksimiĝas, suprenlevas la ŝtofkovrilon, okulumas al la nuda korpo, rearanĝas la kovrilon kaj foriras. Dua viro tutsame agas kaj foriras ...

Kiam tria viro, kiu ankaŭ surhavas blankan kitelon suprenlevas la ŝtofon, ŝi decidas pluinformiĝi ...

« Nu, bone, tiuj supraĵaj ekzamenoj... sed kiam oni operacos min ?

- Mi tute ne scias !... Ni estas dungitaj por refarbi la koridoron... ».

Juna blondulino, reirante al sia veturilo sur parkejo de granda vendejo, konstatas ke neatentema kliento verŝajne lokigis sian aŭtomobilon tro apude kaj okazigis kavon en la karoserio ! Tiam, preterpasas junulo, kiu ŝerce konsilas al ŝi ... blovi en la gasellastubo por malaperigi la kavon !

Iom skeptika ŝi tamen obeas, surgenuiĝas, provas iom purigi la tubon per paperpeco, kiam alproksimiĝas amikino ...

« Nu, tio neniel helpas, karulineto !

- Kial do ?...

- Vi ne rimarkis, ke la pordovitraĵoj estas mallevitaj ? ».

*****

Aŭtomobilisto estas submetita je kontrolo de strat-policisto...

Li certgrade ekscitiĝas, ĉar li rekonas la saman oficiston, kiu jam haltigis lin pasint-semajne !

« Sed kion vi precize deziras? Sciigu mi petas ! Antaŭ ok tagoj vi riproĉis al mi tro rapide veturi, mi devis montri al vi mian stir-legitimilon... kiun vi ne redonis !

Kaj jen hodiaŭ vi denove petas ĝin ! ».

En kinejo, du babilemulinoj okulumas apenaŭ al la ekrano, kaj daŭrigas senskrupule siajn klaĉojn !

Proksimaj najbaroj komencas malpacientiĝi kaj unu kliniĝas je ili ...

« Bonvolu ĉesi mi petas, mi aŭdas absolute nenion !

- Sed, estimatulo, niaj diskut-temoj ne koncernas vin ! ».

Johaneto rehejmiĝas plorante.

Scivoleme pridemandas la patro ...

« Kio okazis en la lernejo, karuleto ?

- Mi ricevis « nulon » pri geografio.

- Ĉu vere ? Klarigu al mi !

- Mi ne scias, kie kuŝas Portugalio ...

- Ne gravas, donu al mi la mapon pri Francio, mi tuj montros al vi ! ».

La patro okulumas, serĉas, serĉas ...

« Nu, jen ne sufiĉe preciza mapo, alportu tiun pri nia regiono... ».

Sed daŭre vanas la serĉado !

« Tute mal-ellaborita tiu mapo ! Certe helpas tiu de nia departemento ... ».

Negativa serĉado grumbligas la patron !

« Nekredeble ! Portugalio devas proksime lokiĝi ! Portugala kolego ja, alvenas ĉiumatene en la uzinon biciklede !... ».

*****

Neniam kontraŭstaru virinon !

Enlitiĝita paro aŭskultas la matenan radio-elsendon pri veterprognozo ...

« Abunda neĝofalo ! Bonvolu lokigi van veturilon ĉe la dekstran stratflankon, paraj domnumeroj, por ne ĝeni la ŝose-purigadon ».

Ĉar la edzo ne moviĝas, la edzino ellitiĝas, kaptas vintromantelon kaj eksteriĝas...

Sama averto la morgaŭon sed ... « Bonvolu lokigi vian veturilon ĉe la maldekstran stratflankon ! ».

La edzino denove iĝas obeema.

La trian matenon, severa averto « Ni atendas 30 cm-ojn da neĝo, bonvolu zzzzzz ! »...

Subite elektro-paneo ĉesigas la elsendon !

Perpleksiĝas la edzino ...

« Kion mi faru, ili ne indikis la stratflankon !... ».

La edzo, kun kompatinda mieno ...

« Kial vi ne lasu la veturilon

Tri cikonioj babilas dumfluge ...

« Kien vi iras ?

- Mirinda tasko ! Mi tuj vizitos paron, kiu atendas infanon jam de tri jaroj, kaj al ĝi mi alportas ĉarman bubeton !

- Mirige, ja ! Miaflanke, mi feliĉigos edzinon, kiu neniam gravediĝis ... Al ŝi mi donacos viglan fileton !

- Mirinde kaj mirige ! ... Kaj vi ? informiĝas la du unuaj birdoj ĉe la tria ...

« Mi flugas ĝis la monaĥejo por inoj, tute proksime. Memevidente neniun infaneton mi alportas, sed vi ne povas imagi, kiel ili ektimigas, kiam ĉiufoje ili ekvidas min ŝvebante supre ! ».

Kara leganto ... Imagu, ke vi sidas ĉe la stirilo de aŭtomobilo, kaj ke vi veturas regule je egala rapideco.

Dekstre, vakuo... Maldekstre, kamiono de fajrobrigado, kiu samrapide kaj samdirekte rapidas... Antaŭ vi, porko, kiu ne volas liberigi la vojon, kaj malantaŭ vi aŭdiĝas fakbruo de helikoptero, kiu kvazaŭ volus preterflugi... Kiel fari por eviti akcidenton ? ... / ...

Tutsimple vi forlasu la karuselon ! ? ! ?

En apotekejo.

« Bonan tagon, Sinjoro ... Mi simple deziras tablojdojn de acetilsalikilatan acidon !

- Hej... Vi sendube aludas aspirinon ?

- Jes ja ! Senkulpigon ! Mi ne plu memoris la vorton ! ».

*****

Horo de te-trinkado...

Afable alparolas la gastigantino unu el la invititaj amikinoj...

« Nu, karulino, bonvolu denove preni kuke-ton !

- Hem... Sed jam kvar mi frandis ! ...

- Ne, kvin ! ... korektis la gastigantino. Kvietiĝu, ne gravas ! Neniu nombras ilin, nur mi ! »

Ĉe sia stirilo, aŭtomobilisto subite aŭdas averton far la fak-strat-radio ...

« Atentu, sur aŭto-vojo 30, unu veturilo cirkulas inverse de la deviga trafiko !

La stiranto, kiu okulumas maldekstren tra la pordovitraĵo ekridas:

« « Nur unu ? Stultaĵo ! Temas ja pri dekoj, kiuj kulpas ! ».

*****

Iu virino plendas ĉe amikino pro la sinteno de sia edzo.

« Mi baldaŭ ne plu povos elteni liajn riproĉojn ... Li daŭre aludas mian iom larĝan talion ! Tio ja tendas min kaj mi iom post iom magriĝas !

- Sed kial vi ne minacas lin je eventuala divorco ?

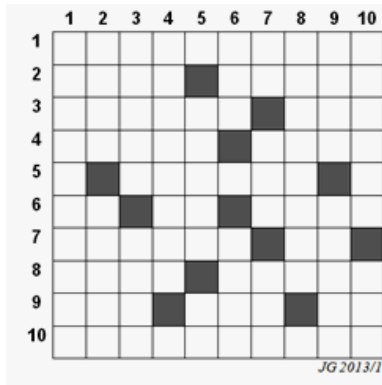
- Jes, interesa ideo ... sed mi atendas ĝis kiam la balanco indikos 50 kiogramojn ! ».

distra

angulo

1 - Krucvort-enigmo (dankon al nia kontribuanto Joël GRANDJEAN)

HORIZONTALALE

- 1 Stat' de homo, kiu povas esprimiĝi en du idiomoj
- 2 Internen. Okcidento
- 3 Ŝtofa pec' antaŭ scenejo. Metala plat'.
- 4 Datum'. Part' de homa korpo.
- 5 Ag' de aferoj, kiuj sin sekvas laŭvice.
- 6 Artikolo. Pecet'. Digne sed inverse.
- 7 Amanta kaj amata virin'. Ame, sen koro !
- 8 Skem' de muzika ritmo. Rita vest' uzata por Diservo.
- 9 Erao. Moviĝe. Pronomo.
- 10 Subŝovanta la lit-tukon

VERTIKALE

- 1 Geometria figur'.
- 2 Vicmontra numeralo. Maldolĉa.
- 3 Gracia. Orienta, sankta bild'.
- 4 Kapablec' pensi kaj koncepti.
- 5 Pentri, sen la kapo !. Nedefina pronomo
- 6 Juna bovin'. Model'.
- 7 Interjekcio. Multe. Nandu'.
- 8 Loĝant' en norda insulo.
- 9 Loĝej por ĉevalo.
Tiu, kiu asertas la malverecon.
- 10 Parte ŝanĝi. Montra adjektivo.

2 - « Silab »-enigmo

+	-	-	+	-	-	-	riproĉinda sinteno
+	-	-	+	-			korpo-artiko
+	-	-	+	-			gaso
+	-	-	+	-	-	-	mangebla onte
+	-	-	+	-			triangula ostoj
+	-	-	+	-	-		ne kontraŭstari ion ne ŝatatan
+	-	-	+	-	-		maniero pensi aŭ juĝi
+	-	-	+	-			spirita atmosfero
+	-	-	+	-	-		homo ofte aĉetita post selekto
+	-	-	+	-	-		koncentriĝo de entreprenoj
+	-	-	+	-	-		alproprigi al sia menso konduto
+	-	-	+	-	-	-	koloriga spicaĵo
+	-	-	+	-	-		prepari sekrete ruzan rimedon
+	-	-	+	-			teologo juristo
+	-	-	+	-	-		sankta vazo

Helpe de la ĉi-subaj vorteroj alfabete ordigitaj, malkovru la kaŝitajn vortojn. La du krucumitaj kolumnoj elvokas humuran citaĵon.

ad di eb eco emo et fra ge in in in io ka ko kto la le li
no nuo ono op op oso oz po ri ri sa se si sk ska sto ti
to tru ul vo

Spritaj citaĵoj de « klas-nululoj » !

En Mezepoko, la kamparanoj devis fasti je ĉiu tagmanĝo ; ankaŭ samepoke, la infanisma mortoprocento tre altis, krom ĉe la maljunuloj

Unu kilogramo da hidrargo pezas praktike unu tunon.

Ĉevalvaporoj (ĈV) estas potenco de ĉevalo , kiu tiras je distanco de unu kilometro, unu litron da bolanta akvo.

Aviadilo supervenkas la « son-muron », kiam la malantaŭa parto pli rapidas ol la antaŭa.

Ŝtalo estas metalo pli rezistema ol ligno. *Triangulo estas kvadrato, kiu posedas nur tri randojn.*

Pugo estas organo je formo de kuseno, kiun oni uzas por sidiĝi.

Ambaŭmanulo estas homo, kiu posedas dek fingrojn je ĉiu mano.

En la testikoj kreskas la supermatoozoj. *Operacio je « kor-malfermita » konsistas el malfermo de la brusto, ek de la kapo ĝis la piedo.*

Viroj, kiuj posedas plurajn edzinojn nomiĝas poligonoj.

Solvaj de la lastaj enigmoj (160)

1 - Krucvortenigmo: *okcipitosto - ci.kod.blek - edzo.ors.tt - anoncletero - namor.krea - op.gastu.go - libr.kaktoj - rabi.cent - grafism.dio - ioni.mumio*

2 - Ŝmilblik : *Ĉiujare pli kaj pli nombras la stultuloj, sed ĉi jare mi kredas, ke la stultuloj de la proksima jaro jam alvenis*

3 - Silabenigmo: *Ju pli aĝa, despli saĝa*

(senkulpigon ! - Malica koboldo petolis sur la klavaro dum la ellaborado de la bulteno. Sekve pluraj eraroj malkulis ankaŭ la paĝon de la enigmoj !

Tio tamen me ĝenis nian samideaninon Ginette MARTIN, kiu malkovris ĉiujn solvojn kaj ricevos iun libron el nia fak-servo. Gratulon al ŝi !)

el nia fototeko

Sûzel PAILHES « *petites histoires de la cathédrale..* »

Anne, Edmond, Pierre, Joël, Bertrand, Roberto

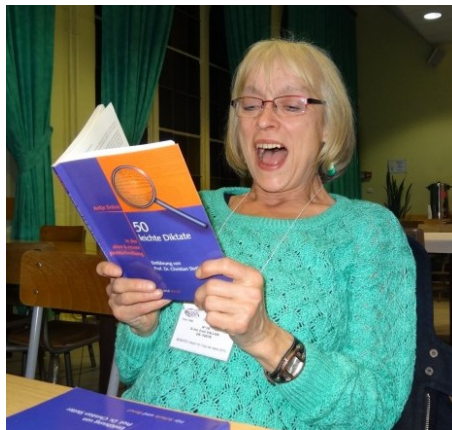
Esperanto ... parolata lingvo !

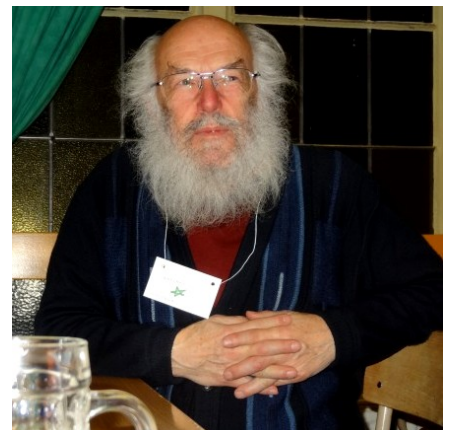
Marie ... talenta flutistino !

Bruno HENRY et ses baguettes !

Eduardo LARROUY (Portugaliao)
100 jaraĝo !

Mireille GROSJEAN « *ambasadorino* »
en la afrika kongreso

